

TURU-
UURINGUTE
AS

Liikluskasvatus koolides

03/2019 Maanteeamet

Teemad

LIIKLUSKASVATUSE KORRALDUS (Slaidid 7-20)

- Dokumendid, milles liikluskasvatuse teema on kajastatud (küsimus 1)
- Liiklusohutuslaste teemade kajastamine kooli tööplaanis (küsimus 5)
- Liikluskasvatuslaste ürituste korraldamine (küsimus 7)
- Liikluskasvatuse koordineerimine (küsimus 2)
- Liiklusteema käsitlemine (küsimus 3)
 - Lõimimine ainetundidesse (küsimus 4)
 - Kooli ümbruse ja koolitee ohtlike kohtade kaardistamine ja lõimimine ainetundidesse (küsimused 9 ja 10)
- Peamised probleemid ja takistused liikluskasvatuse läbiviimisel (koolis 11 ja 11A)

ÕPETAJATE TEADLIKKUS (Slaidid 21-23)

- Täiendavate ideede / info saamine liikluskasvatuse korraldamiseks (küsimus 31)
- Õpetajate osalemine liikluskasvatuslastel koolitustel (küsimus 32)

ÕPPEVAHENDID (Slaidid 24-31)

- Olemasolevad õppeväljakud ja -rajad (küsimus 28)
 - Abivahendid, millest tuntakse puudust (küsimus 30)
- Ohutusteemalise õpetajaraamatu ja „Aastaring liikluses“ kasutamine (küsimused 30A ja 30B)
- Maanteeameti õppevahendite kasutamine (küsimus 27)
 - Maanteeameti õppevahendite mittekasutamise põhjused (küsimus 27A)
 - Ettepanekud ja ideed õppevahendite osas, mida Maanteeamet võiks täiendavalt pakkuda (küsimused 30C ja 30D)

Teemad

JALGRATTURIKOOLITUS (Slaidid 32-35)

- Läbiviimine (küsimus 14)
- Kohaliku omavalitsuse toetus läbiviimisel (küsimus 15)
- Takistused korraldamisel (küsimus 18)

LIIKLUSKASVATUSE TULEMUSLIKKUS (Slaidid 36-42)

- Liikluskasvatuse tulemuslikkuse hindamisvahendite kasutamine (küsimused 19, 21 ja 23)
 - Kooli ja õpilase enesehindamisvahendi mittekasutamise põhjused (küsimus 19A ja 21A)
- Hinnangud liikluskasvatuse tulemuslikkusele (küsimus 24)
 - Ettepanekud põhikooli liikluskasvatuse tulemuslikkuse parandamiseks (küsimus 25)

LIIKLUSKASVATUSALANE KOOSTÖÖ (Slaidid 43-53)

- Koostööpartnerid liikluskasvatuse läbiviimisel:
 - Olemasolevad (küsimus 35)
 - Eeldatavad (küsimus 36)
- Maanteeamet kui liikluskasvatusalane koostööpartner:
 - Maanteeameti poolt edastatava info piisavus (küsimus 37)
 - Rahulolu Maanteeametiga (küsimus 38)
 - Maanteeametilt oodatavad tegevused (küsimus 33)
 - Ettepanekud ja soovitused Maanteeametile (küsimus 39)
- Ettepanekud ja soovitused liiklushariduse korraldusele (küsimus 40)

Metoodika

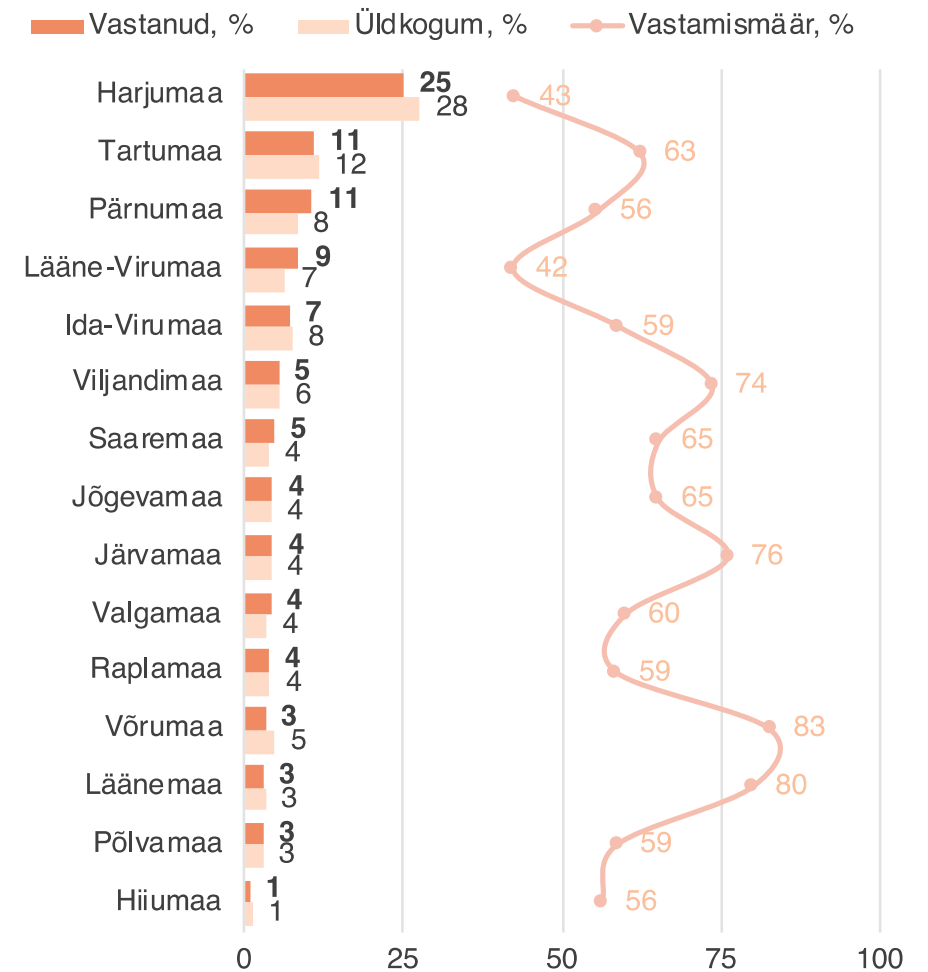
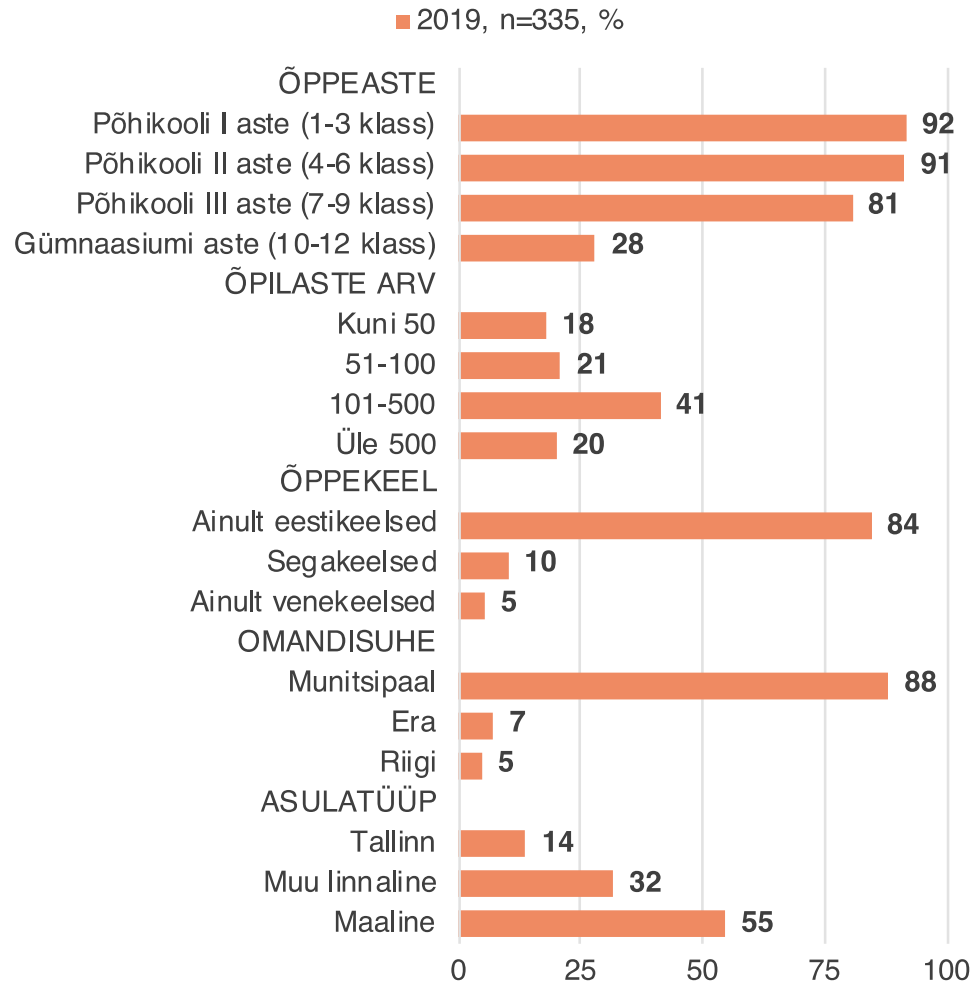
- **Üldkogum:** kõik Eesti üldhariduskoolid, kokku 538 kooli (EHIS, HTM)
- **Valim:** kõikne ehk ankeet saadeti kogu üldkogumile
- **Meetod:** veebipõhine ankeet, millele sai vastata meili teel saadetud lingi vahendusel. Ankeedile mittevastanutele saadeti kahel korral e-postile meeldetuletus, seejärel võeti mittevastanutega täiendavalt ühendust telefoni teel, et vastamist meelde tuletada – soovi korral saadeti ankeedi link uuesti või uuele aadressile. Nende koolide puhul, millega ühendust ei saadud, otsiti veebist uus kontakt (nii telefon kui e-post). Uutele aadressaatidele saadeti lisaks kahel korral meilile meeldetuletus ja seejärel võeti mittevastanutega täiendavalt ühendust telefoni teel.
- Vastata oli võimalik nii eesti kui ka vene keeles vastavalt vastaja soovile, vastajaks paluti õppedirektor (47%) või õppealajuhataja/õppejuht (33%), 21%-l vastas tegelikult ankeedile keegi muu või jäeti see määratlemata.
- **Küsitlusaeg:** 04.02 – 29.03.2019. Tulemusi võrreldaks aruandes ka 2015. ja 2012. aasta tulemustega, **kui see on võimalik (korrektne).**
- **Vastajaid:** 335, vastamismäär seega 62%, sh 117 kooli (22%) oli nõus seostama vastuseid kooli nimega. Vastanute jagunemine on toodud Slaidil 6.
- Peale kahte meeldetuletuskirja oli ankeedile vastanud 201 kooli (37%), peale esimest ülehelistamist vastas ankeedile veel 109 kooli (20%), ülejäänud koolid vastasid peale korduvaid kontakte (5%).
- Teadaolevaid mittevastamise põhjuseid oli kokku 76 koolil (14%):
 - keeldus (sh seetõttu, et ei kuulunud sihtgruppi) – 57 kooli (11%);
 - ei kuulunud sihtgruppi – ei järgi riiklikku õppekava (nt waldorf, täiskasvanute ja rahvusvahelised koolid) – 17 kooli (3%);
 - kontaktisik erinevatel koolidel sama – 2 kooli (0,4%);
- Teadmata mittevastamisi oli 127 koolil (24%):
 - vastamist alustas, kuid jättis pooleli – 60 kooli (11%);
 - telefoni teel ei saanud ühendust (peale korduskõnesid, uute numbrite otsimist: vale number, telefon ei vastanud, postkast, automaatvastaja vms) – 26 kooli (5%).
- **Ankeedi pikkus:** mediaan 41 minutit (vt Lisa 1 – Ankeet eesti ja vene keeles)
- **Valimiviga:** ±2,9%, väiksemate gruppide vaatlemisel on valimiviga suurem.

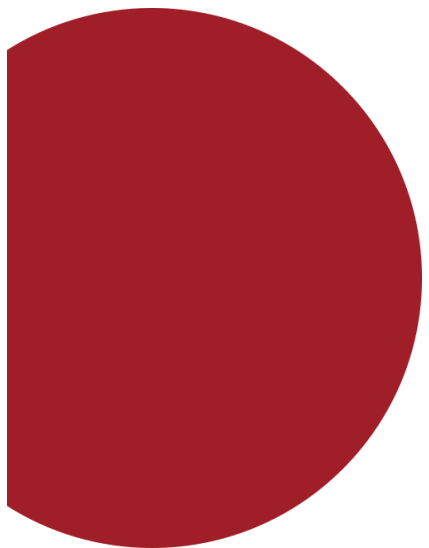
Metoodika

- **Analüüs:** andmeid vaadeldi järgnevates taustaandmete lõigetes (Slaid 6):
 - Õppeaste (Millised on koolis esindatud?): põhikooli I, II ja III aste (vastavalt 1-3. klass, 4-6. klass ja 7-9. klass) ning gümnaasium (10-12. klass);
 - Õpilaste arv (aruandes kooli suurus): küsiti numbriliste vahemikena;
 - Õppekeel (aruandes keelsus): paluti märkida, millise õppekeelega klassid olemas on, ja vastavalt selle moodustati järgmised tunnused: ainult eestikeelsed, segakeelsed (koolis on nii eesti- kui ka venekeelseid klasse) ja ainult venekeelsed;
 - Omandisuhe: riigi, era ja munitsipaal;
 - Asulatüüp: tulenes kooli aadressist ja jaotati järgnevalt: Tallinn, muu linnaline (linn, vallasisene linn, alev) ja maaline (alevik, küla);
 - Piirkond: tulenes kooli aadressist; eraldi vaadeldavad on Harju, Tartu, Pärnu, Ida- ja Lääne-Viru maakonnad (vastajate arv üldistuste tegemiseks piisav), teised maakonnad rühmitati piirkondadeks järgnevalt: Lääne-Eesti (Hiiu, Saare ja Lääne maakond), Kesk-Eesti (Järva, Jõgeva ja Rapla maakond) ning Lõuna-Eesti (Põlva, Valga, Viljandi ja Võru maakond).
- Aruandes on välja toodud erinevused eelmainitud taustaandmete lõikes ainult juhul, kui need on statistiliselt olulised.
- Kõik tulemused on aruande joonistel esitatud protsentides ja kõigist vastajatest (sel aastal n=335); muudel juhtudel, kui sihtgrupp on väiksem, siis on see ka joonistel eraldi märgitud. Tulenevalt tulemuste ümardamisest täisarvudeni ei pruugi need kokku anda täpselt 100%, võib esineda paari protsendist kõikumist.
- Uuringu Lisa 2 sisaldab andmetabeleid, kus on need märgistatud järgnevalt: sinine värv tähistab keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgemat ja punane värv madalamat tulemust 95%-lisel usaldusnivool; ühtlasi on andmetabelite kommentaarides näha ka vastava tulemuse üldistus üldkogumile.
- Uuringu Lisa 3 sisaldab uuringu tekstilist osa ehk kokkuvõtet, see on esitatud eraldi Word-i failina.

Metoodika

Vastanute struktuur

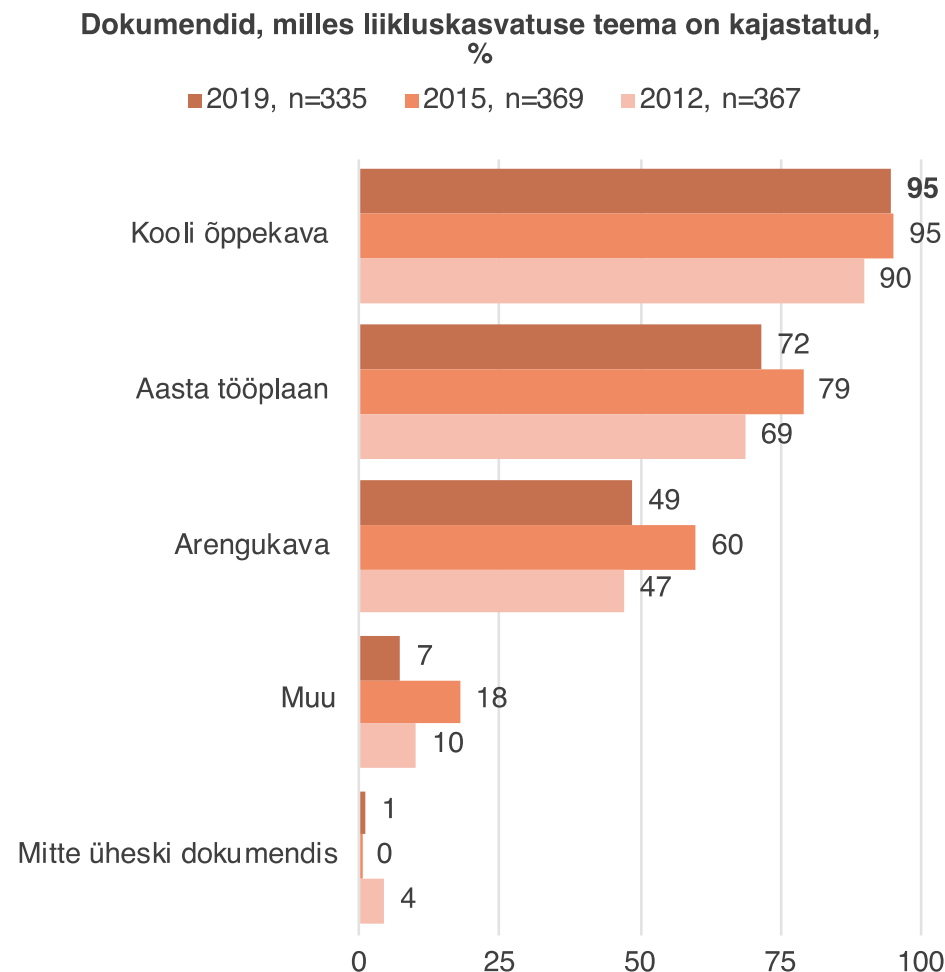

Liikluskasvatuse korraldus

Liikluskasvatuse korraldus

Dokumendid, milles liikluskasvatuse teema on kajastatud

- Dokumendid, milles koolid on riikliku õppekava läbiva teema „Tervis ja ohutus“ liiklusteema kajastamise eraldi välja toonud, on kõige sagedamini **kooli õppekavad** ja **aasta tööplaanid** (vastavalt 95% ja 72%), pea pooltel koolidel on see kajastatud ka arengukavas. **Muude** dokumentidena kokku 7% poolt nimetati veel: *klassijuhataja tööplaani, õpetaja tööplaani, ainekava, huviringi plaani või kooli kodukorda.*
- Liikluskasvatuse teema kajastamine erinevates dokumentides on eelmiste uuringutega võrreldes vähenenud, samaks on jäänud vaid selle kajastamine **kooli õppekavas**.
- Liikluskasvatuse kajastamine **kooli õppekavas** on levinum muukeelsetes koolides ja Ida-Virumaal (mõlemad 100%). Lisaks on liiklusteema kajastamine **arengukavas** levinum Tallinna koolides (63%).

Liikluskasvatuse korraldus

Kokkuvõte

LIIKLUSOHUTUSALASTE TEEMADE KAJASTAMINE KOOLI TÖÖPLAANIS (Slaid 10)

- Viimase kolme õppeaasta jooksul on liiklusohutusosalastest teemadest kooli tööplaanis enim kajastatud enda **nähtavaks tegemise** (87%, sagedamini segakeelsed (97%) ja maapiirkondade (92%) koolid, harvemini seevastu linnaliste piirkondade koolid (78%)) ja **jalgratturite ohutuse** teematikat (85%, samuti sagedamini maapiirkondade koolid (92%)).
- **Jalakäijana tee ületamise** teemat on käsitletud kooli tööplaanis 2/3 koolidest (sagedamini Tallinna (85%) ja muukeelsed (94%) koolid) ning pea 40% koolides on käsitletud ka **kõrvaliste tegevuste** ja **turvavöö ja -varustuse** (sagedamini nii Ida- kui ka Lääne-Virumaal, vastavalt 67% ja 62%) teematikat.
- Muude vastustena nimetati käitumist ühistranspordis, selle ootamisel, liikumine parklas, maanteel.
- Kõiki teemasid on kajastatud enamate koolide poolt kui 2012. aastal ja valdavalt sama paljude koolide poolt kui 2015. aastal; ainsana on nüüdseks oluliselt enam kajastatud jalakäijana tee ületamise teematikat (+17%). Kui 2012. aastal oli koole, kes ühtegi liiklusohutusosalast teemat ei kajastanud, lausa kolmandik, siis nüüdseks on nende osakaal vaid 4%.

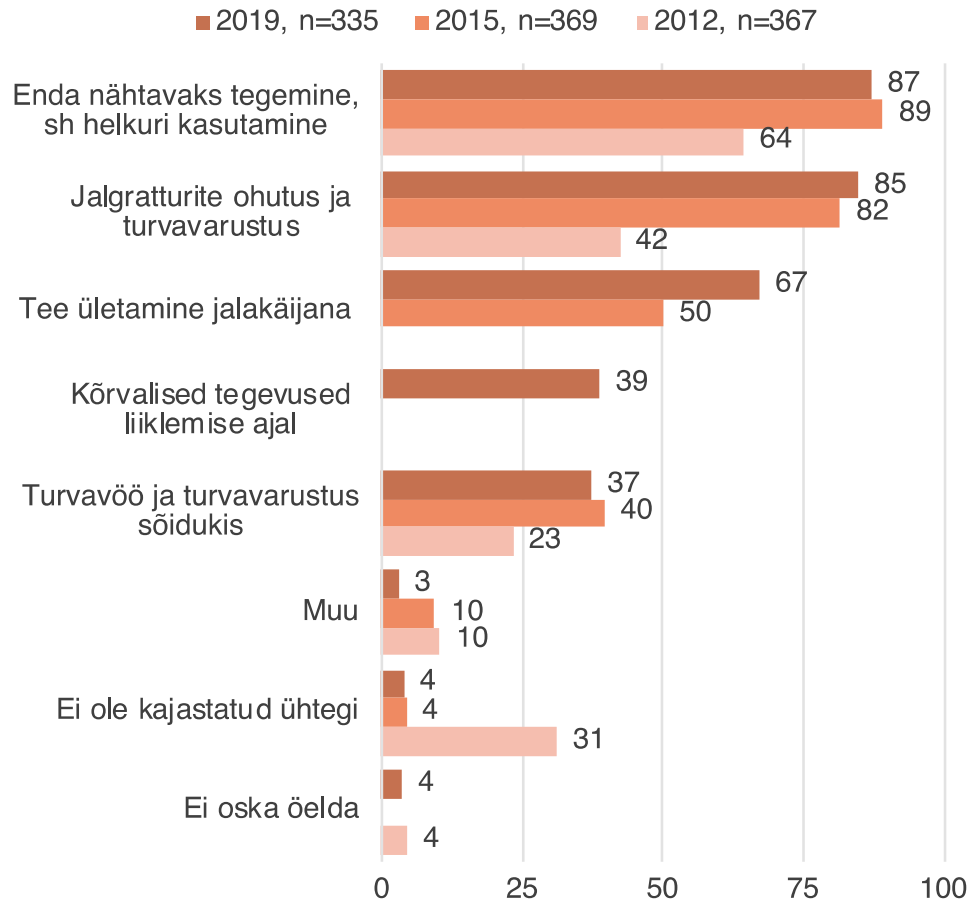
LIIKLUSKASVATUSALASTE ÜRITUSTE KORRALDAMINE (Slaid 10)

- Erinevaid liikluskasvatusalaseid üritusi on korraldatud kõigis koolides, eriti aktiivsed on Lääne-Virumaa koolid.
- Pea kõikides koolides on viimase kolme õppeaasta jooksul käinud **külalisesineja** (sagedamini põhikooli II ja III astmega koolides, vastavalt 94% ja 95%), läbi viidud **helkurikontroll** (sagedamini 51-100 õpilasega koolides – 94%) või **jalgratturi koolitus**. Kõiki eelnimetatud üritusi on korraldatud lisaks sagedamini maapiirkondade (87-95%) koolides, harvemini aga eraomandisse kuuluvates koolides (54-75%).
- 2/3 koolidest on läbi viinud ka **õppefilme, viktoriine ja mängu**, veidi vähesemad koolid ka **õueõpet** (sagedamini Tallinna (74%) ja segakeelsed (82%) koolid).
- **Maanteeameti liikluskasvatusalastes projektides** on osalenud pooled koolid, aktiivsemad on neis osalemise poolest gümnaasiumid (60%) ja segakeelsed koolid (68%), passiivsemad aga väikseimad (alla 50 õpilasega - 37%) ja riigiomandusse kuuluvad (25%) koolid.
- Muude vastustena nimetati autoõpetust, video „Minu koolitee“ valmistamist, jalgratta korrasoleku kontrolli, osalemist helkurikõnnis.

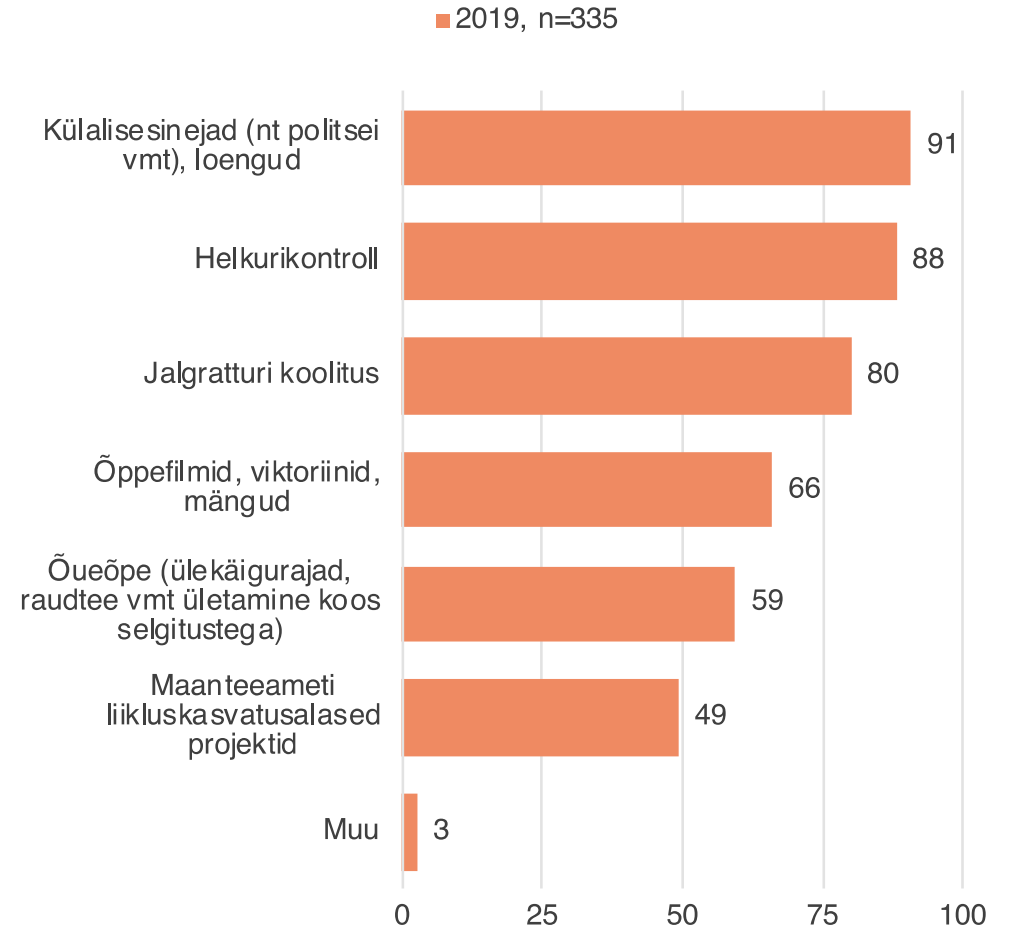
Liikluskasvatuse korraldus

Liiklusohutusosalaste teemade kajastamine kooli tööplaanis ja liikluskasvatusalaste ürituste korraldamine

Liiklusohutusosalaste teemade kajastamine kooli tööplaanis, %

Liikluskasvatusalaste ürituste korraldamine, %

Liikluskasvatuse korraldus

Kokkuvõte

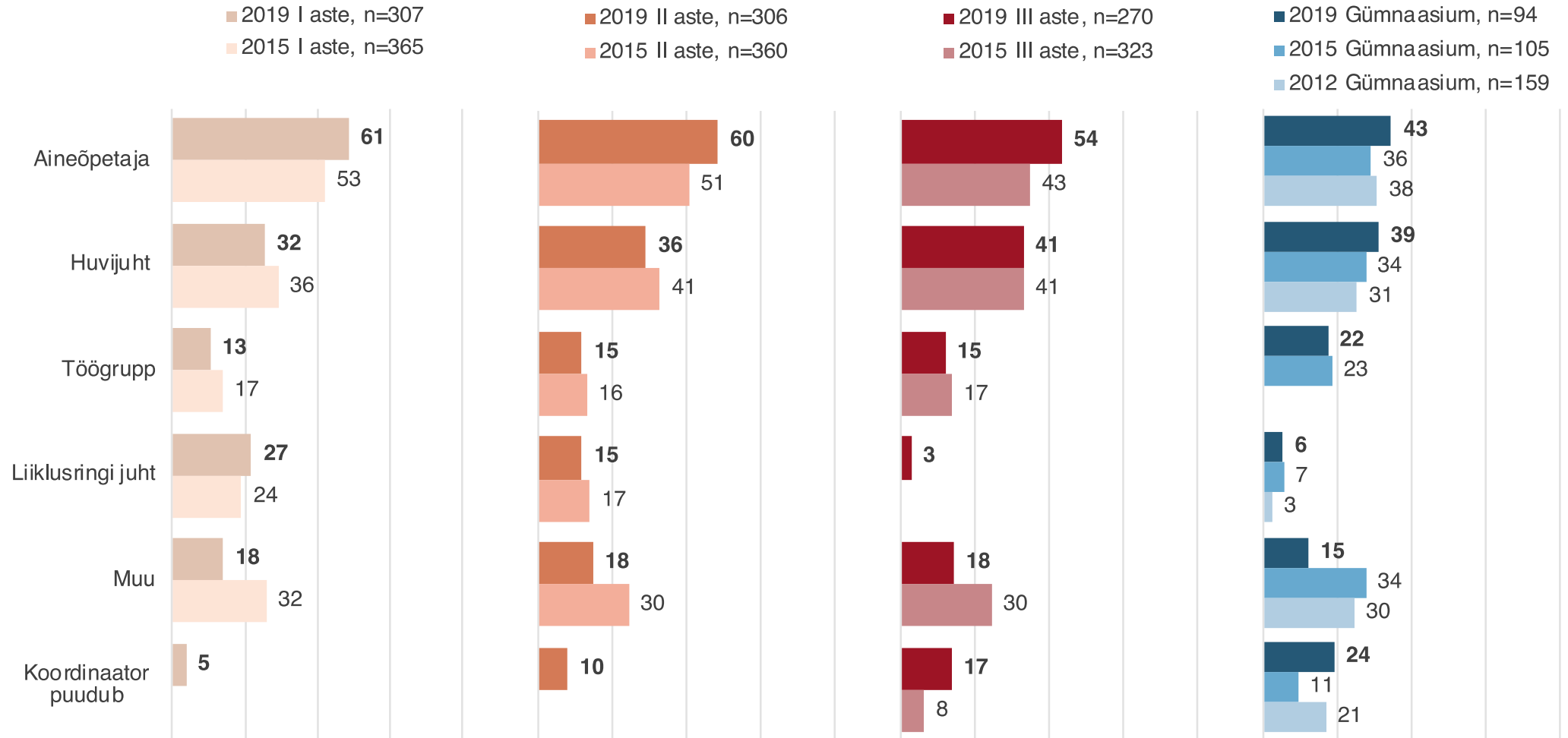
LIIKLUSKASVATUSE KOORDINEERIMINE (Slaid 12)

- Üldjuhul koordineerib, olenemata, millised kooliastmed on koolis esindatud, liikluskasvatust **aineõpetaja** (43-61% koolides), ligikaudu kolmandikus koolidest on koordinaatoriks **huvijuht**. Kui **töögrupp** on liikluskasvatuse koordinaatoriks igal kooliastmel ca kuuendikul koolidest, siis huvijuht on selleks sagedamini vaid põhikooli I ja II astmel.
- **Koordinaator puudub** seda tõenäolisemalt, mida kõrgemad kooliastmed on koolis esindatud – kui põhikooli I astmega koolidest puudub see vaid 5%-l, siis gümnaasiumiastmega koolidest juba neljandikul.
- Muude vastustena nimetati kokku 12% poolt klassijuhatajat, 7% poolt õppealajuhatajat, õppejuhti, 3% poolt direktorit ja 1% poolt sotsiaalpedagoogi. Siin vastustes kooliastmete kaupa olulisi erisusi ei ilmnenud.
- Liikluskasvatust koordineerib tõenäolisemalt **töögrupp**, kui tegu on üle 500 õpilasega, Tallinna või gümnaasiumiastmega kooliga; **huvijuht** aga, kui tegu on Pärnumaa, muukeelse või põhikooli III astme kooliga ning **liiklusringi juht**, kui tegu on Kesk-Eesti kooliga. Muid erisusi taustaandmete lõikes ei esinenud.
- Võrreldes 2015. aastaga on nüüdseks liikluskasvatuse koordinaatoriks sagedamini aineõpetaja - seda igal õppeastmel, muus osas olulisi erisusi pole.

Liikluskasvatuse korraldus

Liikluskasvatuse koordineerimine

%

Liikluskasvatuse korraldus

Kokkuvõte

LIIKLUSTEEMA KÄSITLEMINE (Slaid 14)

- Liikluskasvatust kui osa riiklikku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ käsitletakse enim **lõimituna ainetundidesse** (93-100%). Enam kui pooltes koolides on läbiviidud ka temaatilisi **koolisiseseid üritusi** (52-65%, sagedamini Tallinna koolides (85%)) ja enam kui kolmandikus koolidest käsitletakse ka **erinevaid kampaaniaid** (38-43%). Muud võimalused enam nii levinud ei ole.
- Kui liikluskasvatust viiakse **ringitööna** läbi tõenäolisemalt põhikooli I ja II astmel (vastavalt 34% ja 18%), siis valikainena on see esindatud pigem gümnaasiumiastmel (35%). Lisaks eristub, et **liikluspäevi** korraldatakse seda tõenäolisemalt, mida madalama õppeastmega on tegu, samas kui **õpilaste uurimus- ja loovtöid** tehakse seda tõenäolisemalt, mida kõrgema õppeastmega on tegu. Viimased on levinumad ka üle 500 õpilasega (48%), muukeelsetes (67%), Tallinna (43%) ja muude linnaliste piirkondade (40%) koolides.
- Erinevaid liikluskasvatuse viise praktiseerivad harvemini alla 50 õpilasega ja eraomandisse kuuluvad koolid.
- Võrreldes 2015. aastaga on pea kõikide võimalike tegevuste osakaalud vähenenud, sagedamini on vaid liiklusteema käsitlemine lõimituna ainetundidesse põhikooli II, III ja gümnaasiumiastmel, lisaks ka valikainena gümnaasiumiastmel.

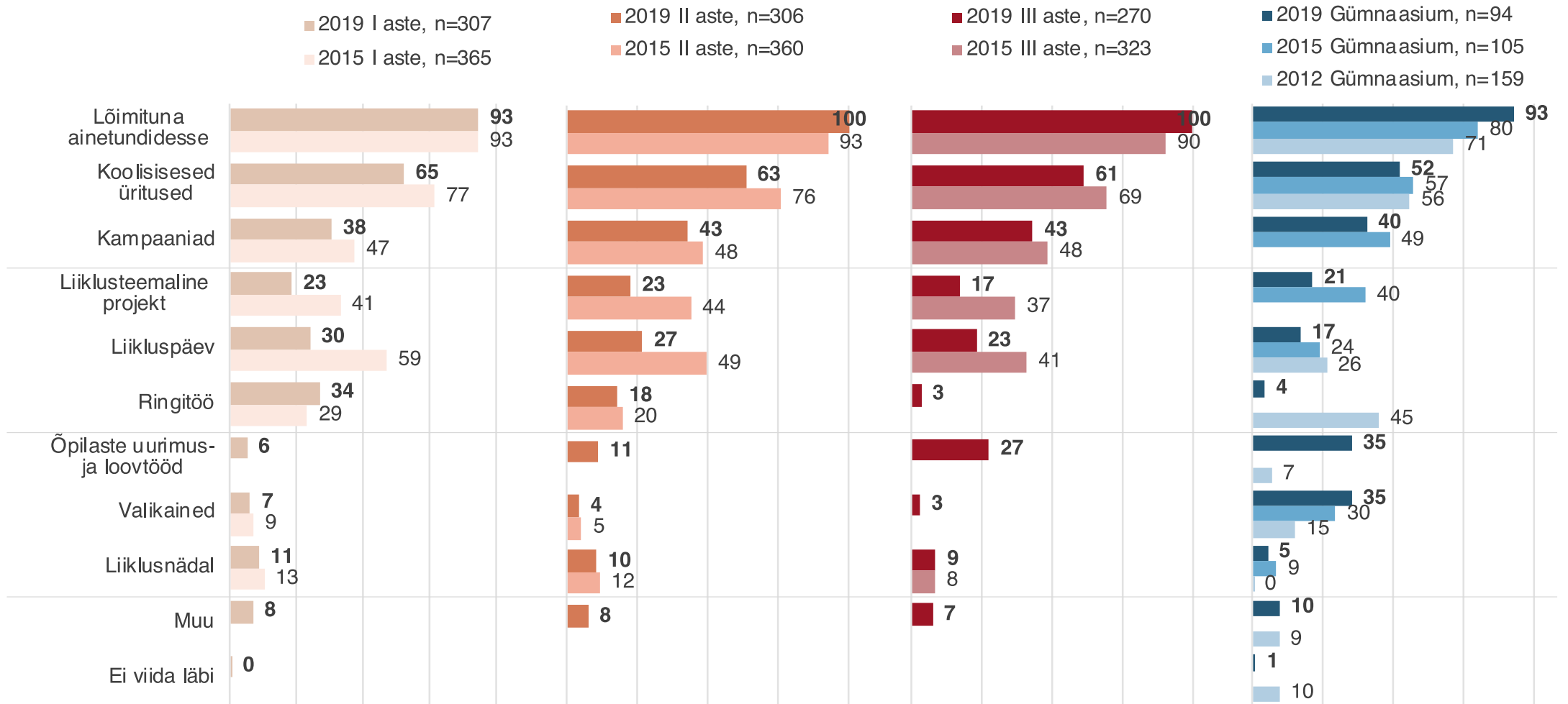
LIIKLUSTEEMA LÕIMIMINE AINETUNDIDESSE (Slaid 15)

- Koolides, kus liikluskasvatust lõimitakse ainetundidesse, käsitletakse seda olenemata õppeastmest eelkõige **inimeseõpetuses, emakeeles ja kehalises kasvatuses**, põhikooli astmetel ka **loodusõpetuses**. Koole, kus liikluskasvatusega tegeletakse teistes tundides, on juba vähem. Muu vastusena nimetati valdavalt klassijuhataja tundi.
- Liikluskasvatust lõimitakse eesti keele tundi sagedamini maapiirkondade koolides, muude taustatunnuste osas erisusi ei ilmnenud.
- Võrreldes varasema uuringuga on vähenenud liikluskasvatuse käsitlemine ajaloo/ühiskonnaõpetuse tundides.

Liikluskasvatuse korraldus

Liiklusteema käsitlemine

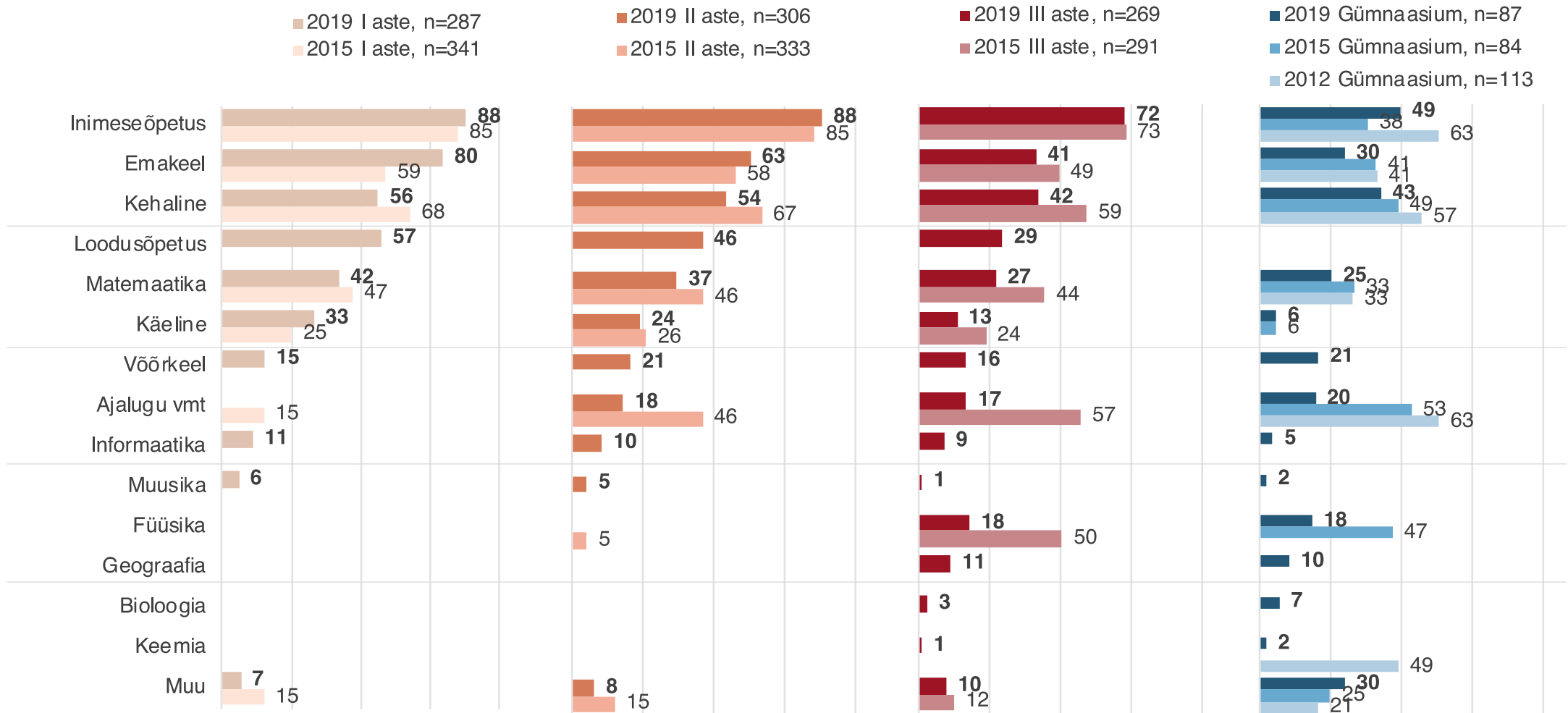
%

Liikluskasvatuse korraldus

Liiklusteema lõimimine ainetundidesse

n=on lõimitud ainetundidesse, %

* 2015 ja 2012 ei olnud etteantud ainete loetelu täielik

Liikluskasvatuse korraldus

Kokkuvõte

KOOLI ÜMBRUSE JA KOOLITEE OHTLIKE KOHTADE KAARDISTAMINE (Slaid 17)

- Kooli ümbruse ja koolitee ohtlike kohtade kaardistamist on teostanud kokku 35% koolidest, 2015. aastal oli vastav näitaja kõrgem, kuid 2012. aastal samaväärne. Praeguseks on vastav tegevus aga erinevatel õppeastmetel ühtlustunud, varasemalt on seda teostatud pigem põhikooli I ja II astmel.
- Kaardistamist teatavad keskmisest harvemini kuni 50 õpilasega ja maapiirkondade, piirkonniti Lääne- ja Lõuna-Eesti koolid, sagedamini seevastu üle 500 õpilasega ja Ida-Virumaa koolid.

KOOLI ÜMBRUSE JA KOOLITEE OHTLIKE KOHTADE KAARDISTAMISE LÕIMIMINE AINETUNDIDESSE (Slaid 18)

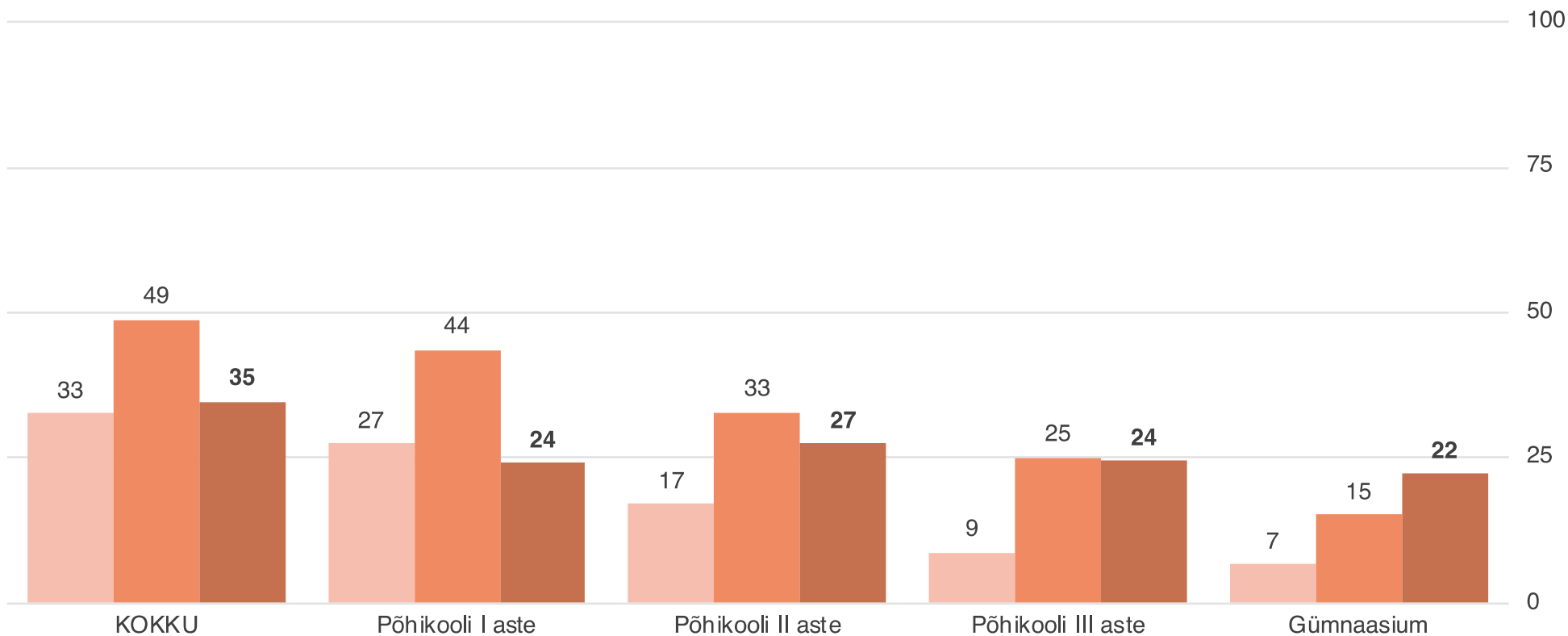
- Koolides, kus kooli ümbruse ja koolitee ohtlike kohtade kaardistamist teostatakse, käsitletakse seda olenemata õppeastmest eelkõige **inimeseõpetuses**, **kehalises kasvatuses** ja **loodusõpetuses** (nagu liikluskasvatuse lõimimiselgi), põhikooli III astmel lisaks ka **ajaloos/ühiskonnaõpetuses** ning **geograafias**.
- Muu vastusena nimetati valdavalt klassijuhataja tundi, liiklusringi või erinevaid projekte.
- Kooli ümbruse või koolitee kaardistamist lõimitakse loodusõpetuse tundi sagedamini maapiirkondade, piirkonniti Harjumaa, Lääne-Virumaa, Lääne- ja Lõuna-Eesti koolides, ajaloo/ühiskonnaõpetuse tundi aga Tallinna koolides ning kehalisse kasvatusse Lõuna-Eesti koolides. Muude taustatunnuste osas erisusi ei ilmnunud.
- 2015. aastaga võrreldes on sagenenud kooli ümbruse ja koolitee ohtlike kohtade kaardistamise lõimimine enamikku ainetest, ainsana on selle teema käsitlemine vähenenud põhikooli I astme emakeele ja inimeseõpetuse tundides.

Liikluskasvatuse korraldus

Kooli ümbruse ja koolitee ohtlike kohtade kaardistamine

%

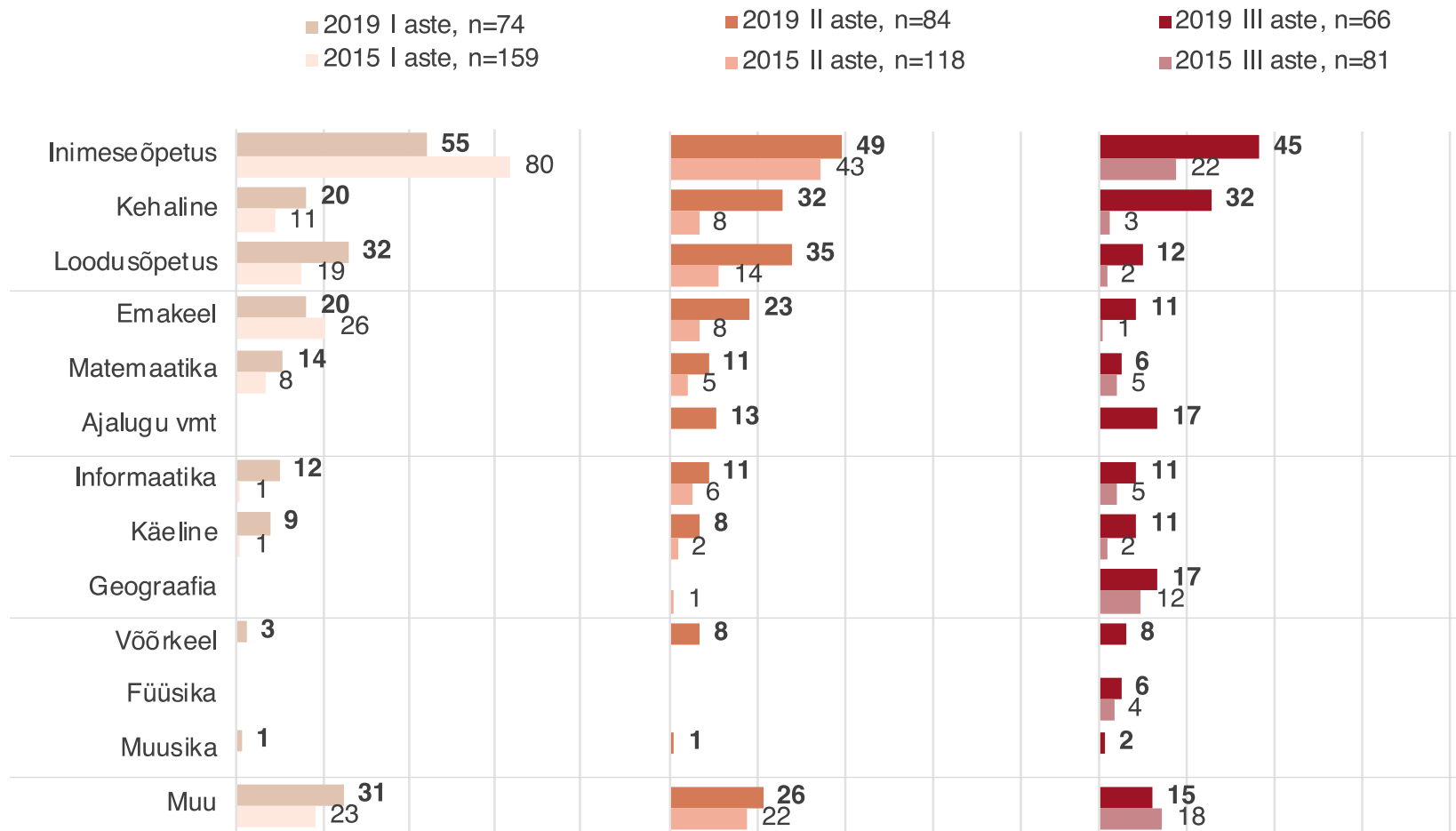
2012, n=367 2015, n=369 2019, n=335

Liikluskasvatuse korraldus

Kooli ümbruse ja koolitee ohtlike kohtade kaardistamise lõimimine ainetundidesse

n=kaardistatakse kooli ümbruse ja koolitee ohtlikke kohti, %

Liikluskasvatuse korraldus

Kokkuvõte

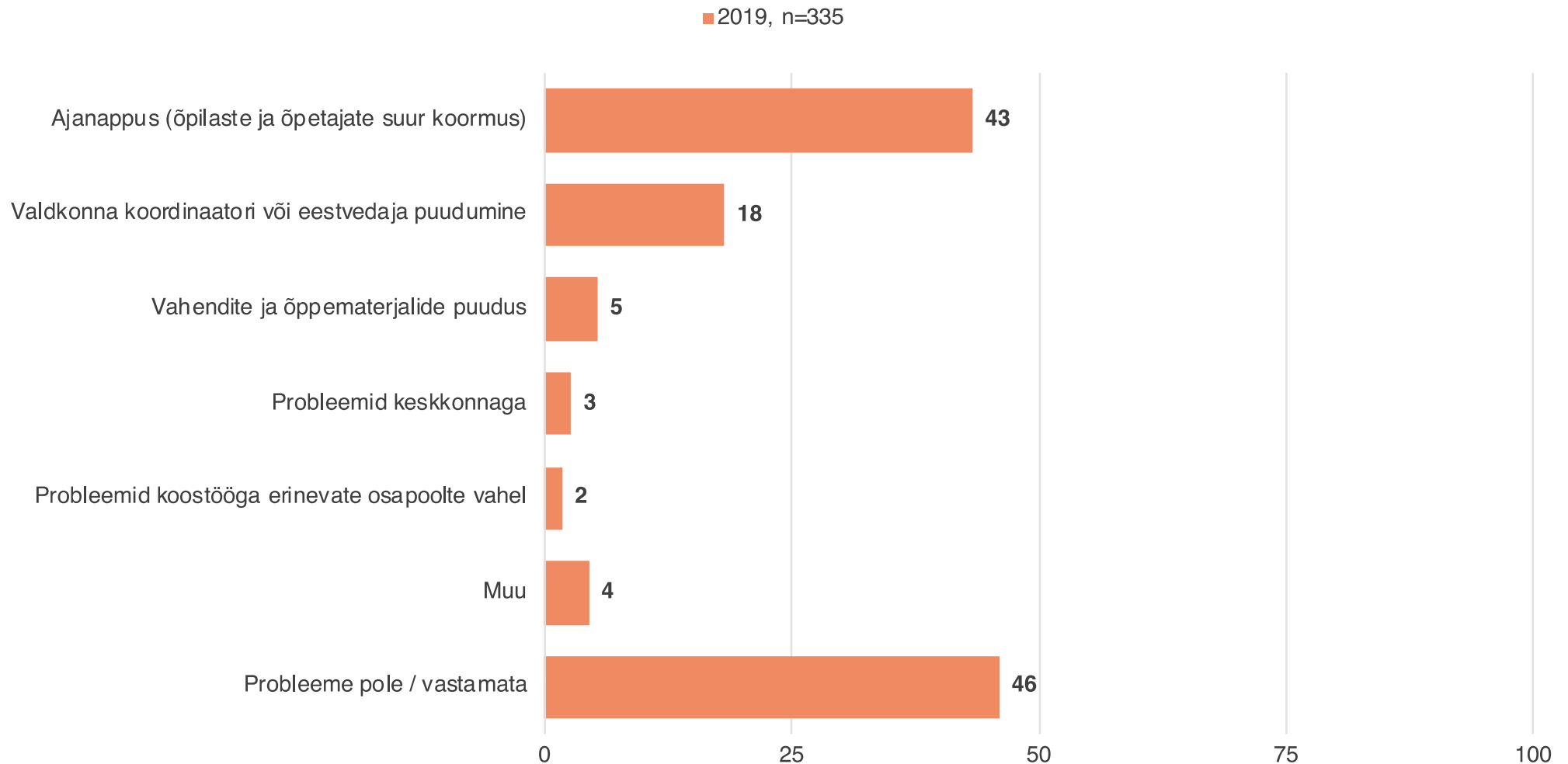
PEAMISED PROBLEEMID JA TAKISTUSED LIIKLUSKASVATUSE LÄBIVIIMISEL (Slaid 20)

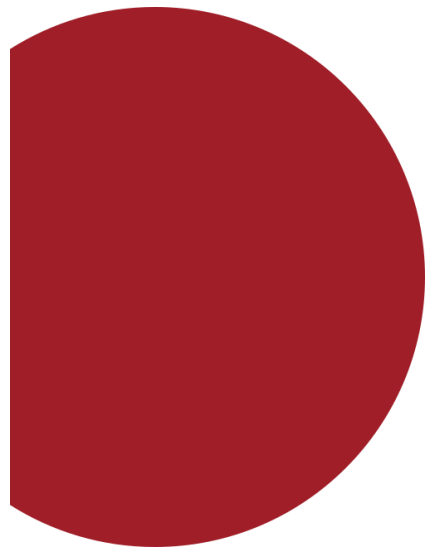
- Liikluskasvatuse läbiviimise peamiste probleemide ja takistustena nähakse eelkõige **ajanappust** (nii õpilaste kui ka õpetajate suurt koormust) - seda tõi välja 43% koolidest, eelkõige gümnaasiumiastmel (56%). Igas viiendas koolis on probleemiks **valdkonna koordinaatori või eestvedaja puudumine**.
- Vaid 5% koolidest tõi peamise liikluskasvatuse probleemina välja **vahendite ja õppematerjalide puudust**, veel vähesemad:
 - **probleeme keskkonnaga** (3%) - erivajadustega õpilased, kuid kool asub suure liiklustihedusega alal; kool asub kesklinnas, liiklus on väga aktiivne, kõnniteid ei ole palju; puudub rattaõppesõidu plats; kuna asume väikeses asulas, siis ülekäiguradasid, foore ning suurt liiklust pole, et lastele näidata ohutut liiklust; koolimaja lähedased kergliiklusteed ja ülekäigurajad on planeeritud nii, et nende näidete varal on raske õpetada ja harjutada turvalist liiklemist ja teeületust; külas pole enam ühtegi ülekäigurada, sest see kaotati 2018 sügisest Maanteeameti poolt ära; praktilised harjutused on lastele vajalikud, kuid kooli asupaik on selleks ebasoodne; kui kõik oma lapsed kooli toovad, on suur autode vool kooliümbruses; spetsiaalse ruumi puudumine temaatiliste klasside jaoks ja materjalide ladustamiseks;
 - **probleeme koostööga erinevate osapoolte vahel** (2%) – politseitöötajad ei ole eriti aldid koostööd tegema; puuduvad venekeelsed materjalid; lapsevanemad võiksid rohkem leida aega kooli jaoks, osavõtlikkus on vähene; lastevanematele on raske selgeks teha, et alluda tuleks liiklusmärkidele ja mitte sõita autoga sinna, kus ei ole lubatud; koordineerimisega seotud probleemid, vahendite muretsemine on vaid ühe inimese teha; mahuka õppekava tõttu ei ole väga lihtne teostada erinevaid lõiminguprojekte, puudub ressurss nende väljatöötamiseks.
- **Muude** (4%) probleemidena nimetati, et puudus on rahalistest vahenditest, teema jääb fookusest välja, tegeletakse kaootiliselt, teavitamine võiks tõhusam olla või et täiskasvanute gümnaasiumis on selle teemaga keeruline tegeleda.
- Positiivne on, et pea poolte koolide jaoks probleeme ja takistusi **ei ole** (või ei osatud neid välja tuua). 2015. aastal oli vastav näit 42% ja 2012. aastal 56%. Ka siis olid peamised probleemid samad, kuid puudub ülevaade, millisel määral.
- Probleeme ei ole sagedamini alla 50 õpilasega (64%) ja riigikoolides (75%). Muude taustaandmete lõikes olulisis erinevusi ei ilmnenud.

Liikluskasvatuse korraldus

Peamised probleemid ja takistused liikluskasvatuse läbiviimisel

%

Õpetajate teadlikkus

Õpetajate teadlikkus

Kokkuvõte

TÄIENDAVATE IDEEDE / INFO SAAMINE LIIKLUSKASVATUSE KORRALDAMISEKS (Slaid 23)

- Ideid ja infot on koolid viimase kolme õppeaasta jooksul liikluskasvatuse korraldamiseks ja läbiviimiseks saanud peamiselt **internetist** ja **riigiametilt** (ca ¾). Internetist on saanud ideid sagedamini just Kesk-Eesti (91%) koolid, riigiametilt aga gümnaasiumi õppeastmega (81%) ja üle 500 õpilasega (84%) koolid.
- Ligikaudu pool koolidest on liikluskasvatuse alaseid ideid saanud ka **koolitustelt** (sagedamini Ida-Virumaa koolid) ja **kolleegidelt**, enam kui kolmandik **traditsioonilise meedia** ja viiendik **sotsiaalmeedia** vahendusel; **kohalik omavalitsus** on ideedega nõustanud pea kümnendikku koolidest.
- Taustaandmete lõikes eristub ainsana veel, et erinevad **asutused, ettevõtted** (14%) on ideedega abiks olnud just gümnaasiumi õppeastmega (32%) ja pigem suuremate (üle 100 õpilasega – 19-21%) koolide puhul.

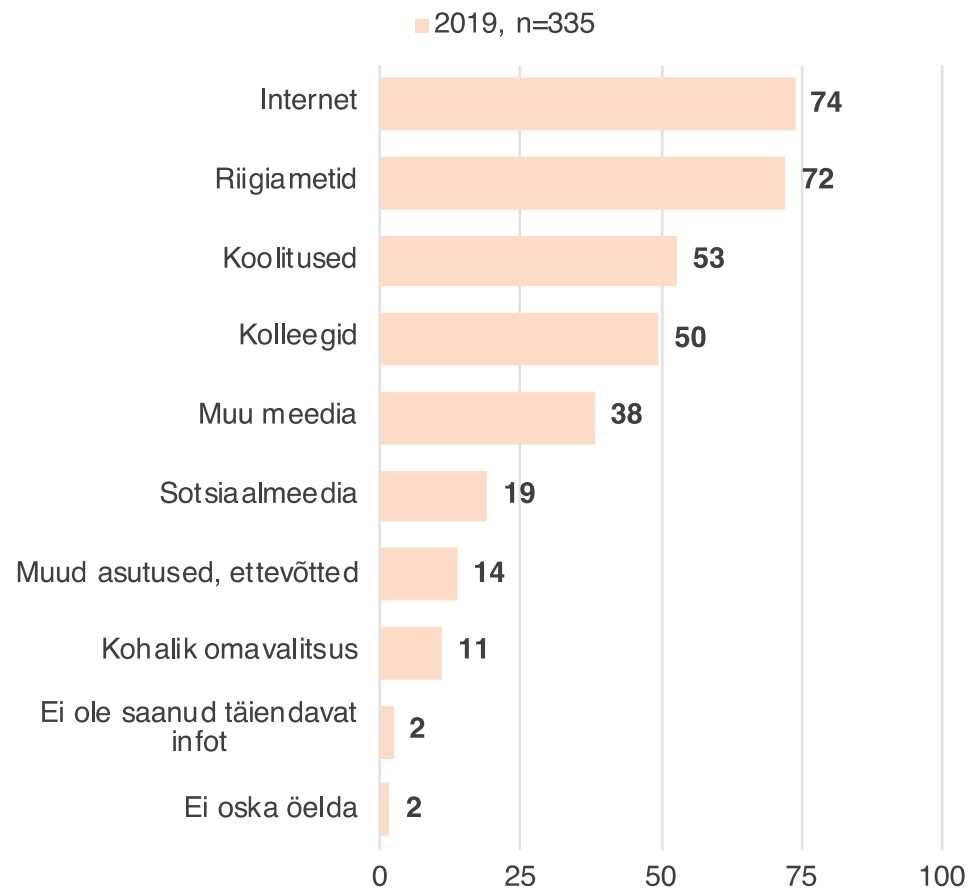
ÕPETAJATE OSALEMINE LIIKLUSKASVATUSALASTEL KOOLITUSTEL (Slaid 23)

- Pea poolte koolide õpetajad on viimase kolme õppeaasta jooksul osalenud **koolitusel „Õpilaste ettevalmistus KEAT-iks ning liikluskasvatuse läbiviimine koolis“** (sagedamini põhikooli III õppeastmega (60%) ja Kesk-Eesti (67%) koolid) ja **õppe- või infopäevadel „Jalgratturite koolitaja ABC“** (sagedamini taas Kesk-Eesti (67%) koolid). Koole, kust õpetajad on käinud muudel koolitustel, on juba oluliselt vähem.
- Taustaandmete võrdlusest selgub, et **liikluskasvatuse temaatikat käsitlevatel õppe- ja infopäevadel ainesektsioonides** (29%) on sagedamini käinud üle 500 õpilasega (39%) ja Tartumaa (49%) koolide õpetajad ning **koolitusel „Liiklusõppe läbiviimine koolis“** (16%) Ida-Virumaa (46%) koolide õpetajad.
- Ühelgi loetletud koolitusel **ei ole** viimase kolme õppeaasta jooksul **osalenud** 16% koolidest, sagedamini kuni 50 õpilasega (22%), era- või riigiomandisse kuuluvad (vastavalt 29% ja 31%) ning Tallinna ja Pärnumaa (kumbki 22%) koolid. 2015. aastal ei olnud koolitustel osalenud 30% koolidest.

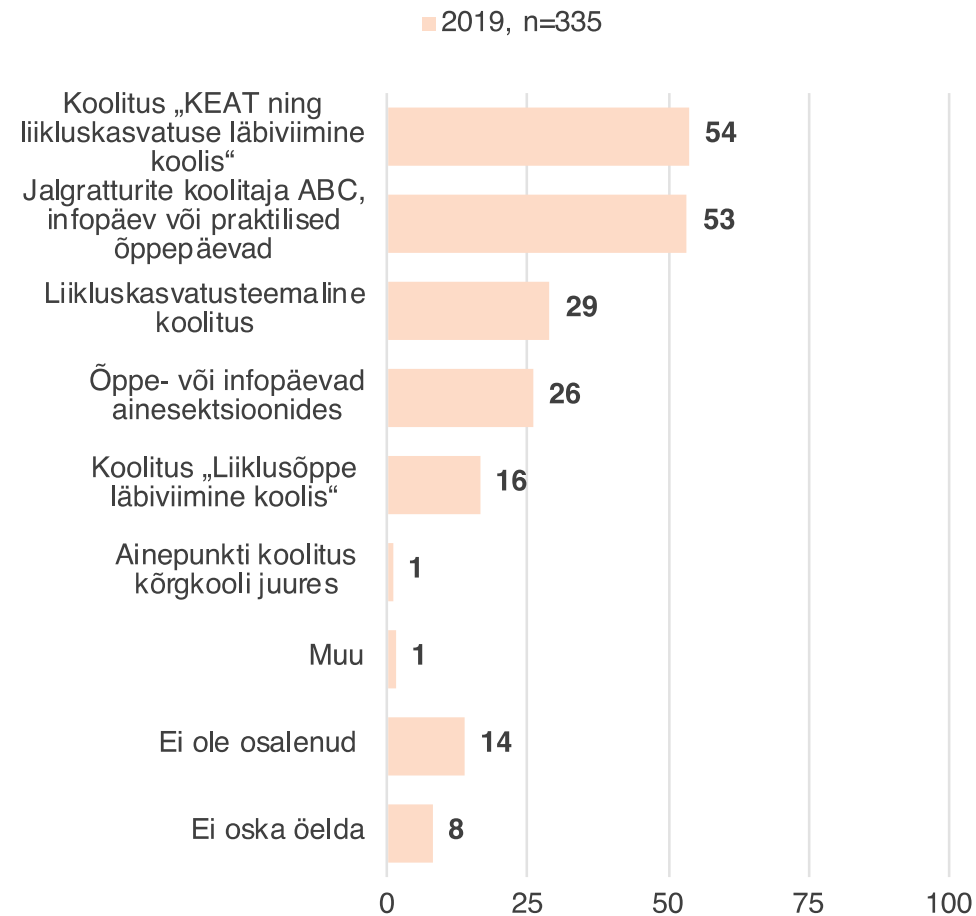
Õpetajate teadlikkus

Täiendavate ideede/info saamine liikluskasvatuse korraldamiseks ja õpetajate osalemine liikluskasvatus-alastel koolitustel

Täiendavate ideede/info saamine liikluskasvatuse korraldamiseks, %

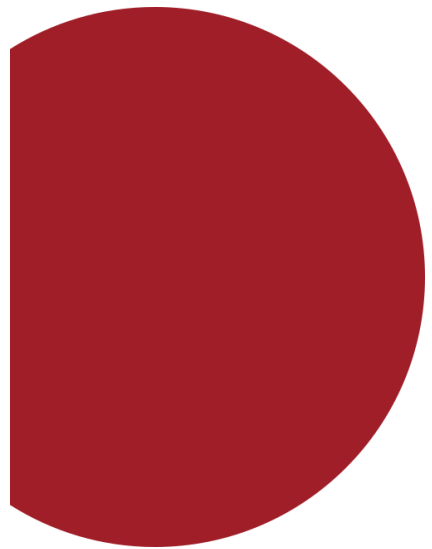

Õpetajate osalemine liikluskasvatusalastel koolitustel, %

* 2015 avatud vastused, kodeeritud teisiti

* 2015 avatud kodeerimata vastused, ühelgi koolitusel ei osalenud 30%

Õppevahendid

Õppevahendid

Kokkuvõte

OLEMASOLEVAD ÕPPEVÄLJAKUD JA -RAJAD (Slaid 26)

- Liikluskasvatuse läbiviimiseks on **teisaldatav liikumis- või liiklusväljak olemas** 46% koolidest (sagedamini Lääne-Virumaa ja Kesk-Eesti koolides), **stационаarne või püsivalt maha märgitud liikumis- või liiklusväljak** aga ainult 15% koolidest ning **liiklusteemaline õpperada** vaid 8% koolidest.
- Koolil õppeväljak puudub, kuid võimalus **kasutada läheduses olevat õppeväljakut** on kuuendikul koolidest; sagedamini muukeelsetel koolidel (44%).
- Ühtegi väljakut **ei oma ega saa kasutada** 33% koolidest, sagedamini eraomandisse kuuluvad (63%) ja Harjumaa (58%) koolid.
- Võrreldes 2015. aastaga muutusi ei ole.

ABIVAHENDID, MILLEST TUNTAKSE PUUDUST (Slaid 26)

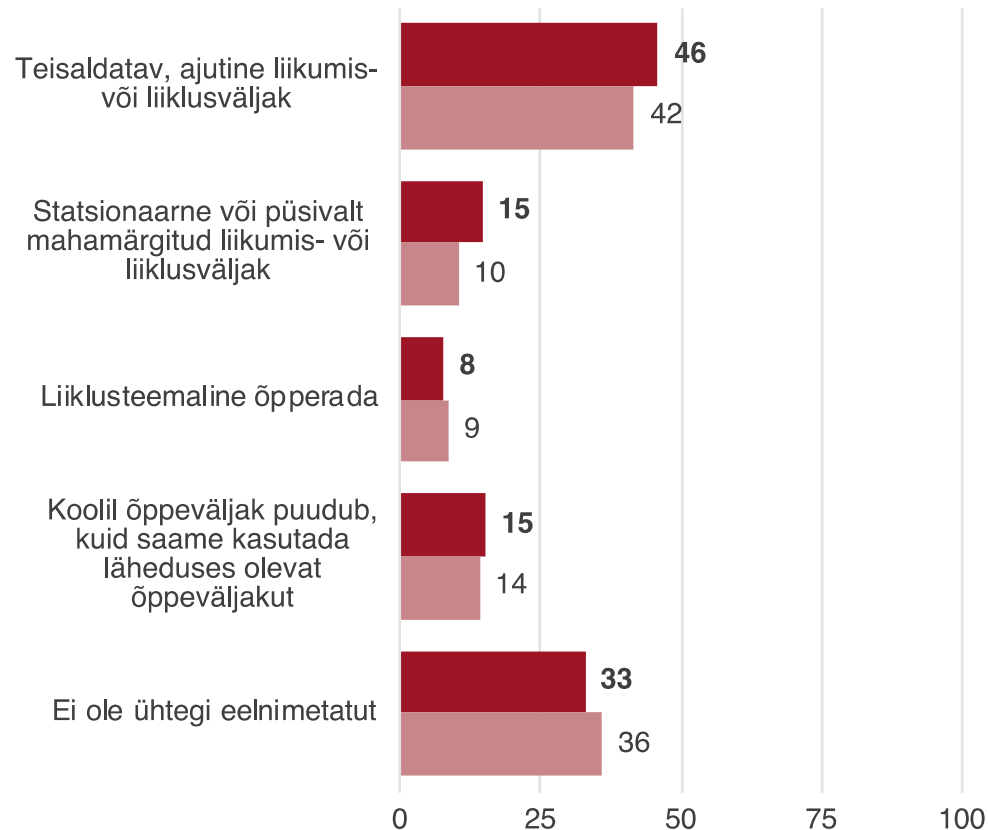
- Sarnaselt varasemate uuringutega (kuigi siis küsiti see avatud küsimusena) tunnevad koolid liikluskasvatuse läbiviimisel enim puudust **liikumis- või liiklusväljakutest, õpperadadest** - selline vajadus oleks 58% koolidest. Ligikaudu pooled koolid tunnevad puudust ka erinevatest **liikluskorraldusvahenditest** (märgid, foorid jmt) kui ka **jalgratatest** ning neljandik koolidest **info- ja õppematerjalidest** (töölehed, plakatid, filmid, mängud). Info- ja õppematerjale soovivad sagedamini just Tallinna (41%) koolid. Kõikide abivahendite vastu on huvi suurem just muukeelsete koolide seas.
- Ühestki eelnimetatud abivahendist **ei tunne puudust** 15% koolidest, sagedamini gümnaasiumi õppeastmega koolid (26%). Ka 2015. aastal oli see näitaja sama, muude näitajate osas ei ole võrdlus aga päris kohane.

Õppevahendid

Olemasolevad õppeväljakud ja -rajad ning abivahendid, millest tuntakse puudust

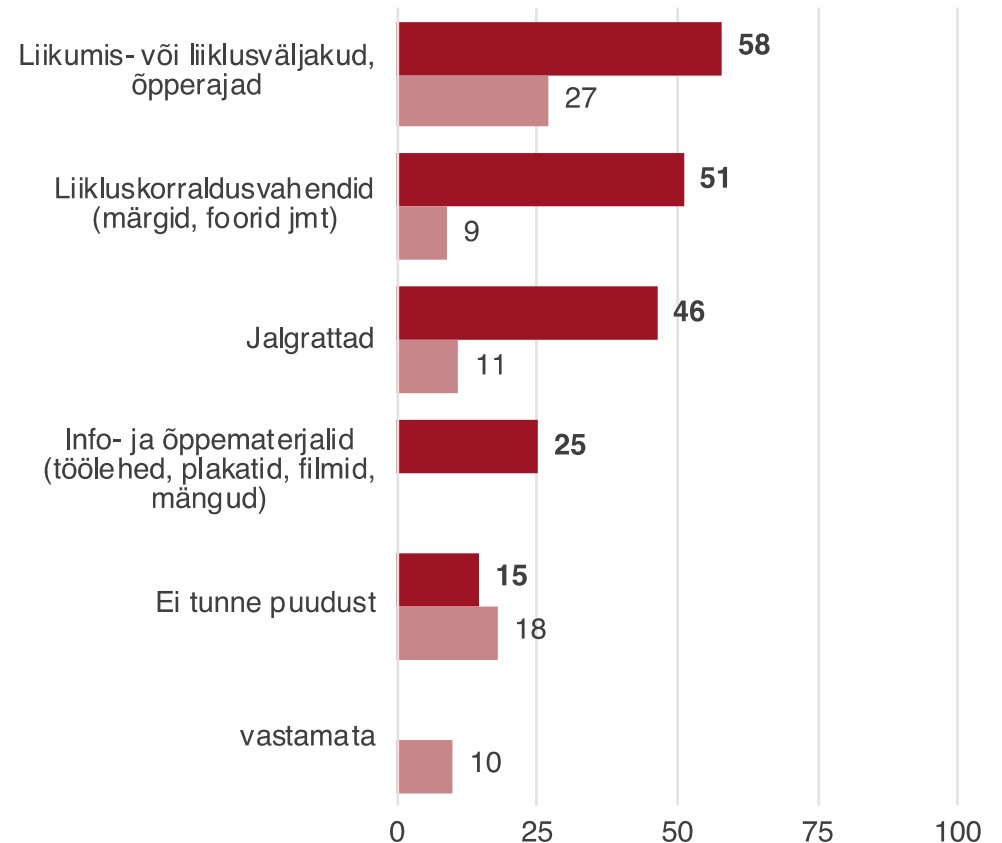
Olemasolevad õppeväljakud ja -rajad, %

■ 2019, n=335 ■ 2015, n=369

Abivahendid, millest tuntakse puudust, %

■ 2019, n=335 ■ 2015, n=369

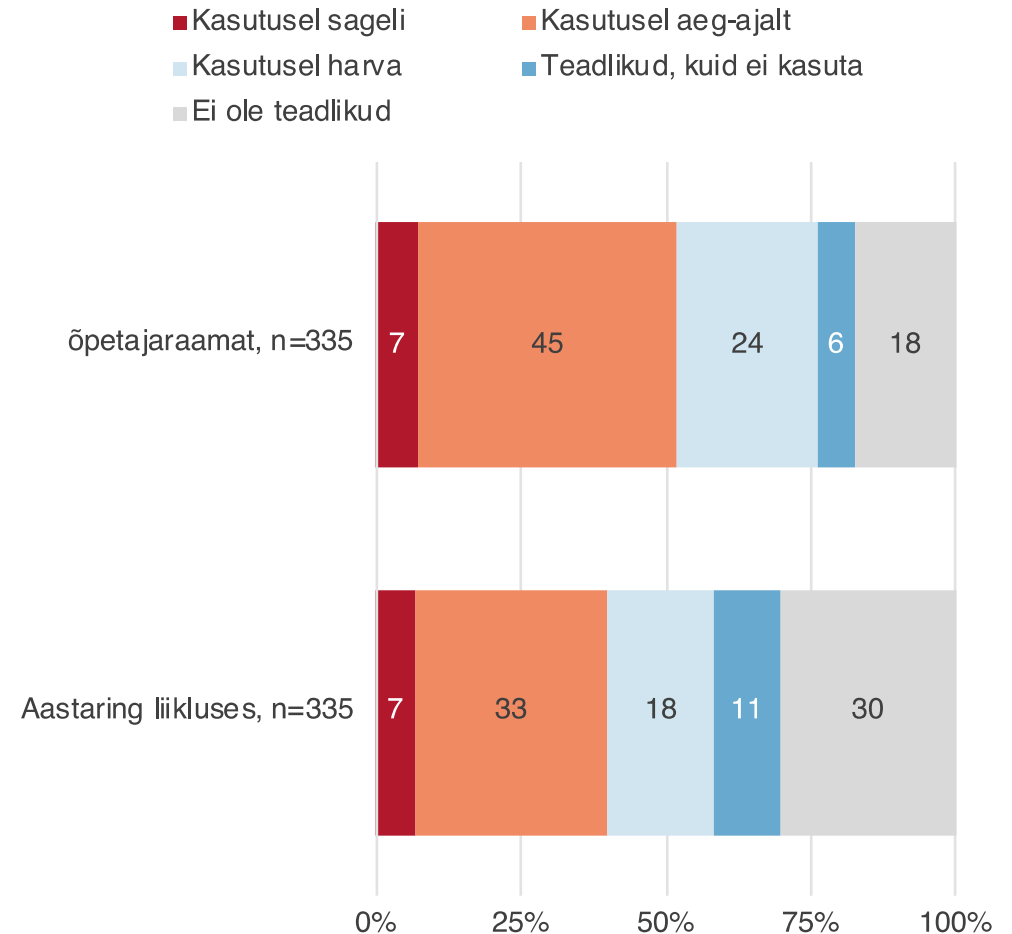
* 2015 avatud vastused

Õppevahendid

Ohutusteemalise õpetajaraamatu ja „Aastaring liikluses“ kasutamine %

- Haridus- ja teadusministeeriumi eestvedamisel ohutuse teema ekspertidest koosneva töörühma koostöona valminud **ohutusteemalist õpetajaraamatut** on kasutanud 76% koolidest, valdavalt leiab see kasutust aeg-ajalt (45% koolidest). Antud raamatust on teadlikud 82% koolidest.
- Ohutusteemaline õpetajaraamat on kasutusel enam sega- ja muukeelsetes (vastavalt 88% ja 94%) koolides. Muid olulisi erinevusi ei ilmne.
- Maanteeameti poolt koolidele liikluskasvatuse toetamiseks koostatud „**Aastaring liikluses**“ on leidnud kasutust 58%-s koolidest, valdavalt leiab see kasutust aeg-ajalt (33% koolidest). Antud plakatist on teadlik 70% koolidest.
- „Aastaring liikluses“ on harvemini kasutusel gümnaasiumi õppeastmega ja riiklikes (vastavalt 47% ja 31%) koolides. Muid olulisi erinevusi ei ilmne.

Õppevahendite kasutamine

Õppevahendid

Kokkuvõte

MAANTEEAMETI ÕPPEVAHENDITE KASUTAMINE (Slaid 29)

- Viimase kolme aasta jooksul on [veebilehelt liikluskasvatus.ee](#) õppevahendeid hankinud 52% ja [Maanteeameti tellimuskeskusest](#) 41% koolidest. Kummastki ei ole tellinud 12% ja vastata ei osanud 19% koolidest.
- [Veebilehelt liikluskasvatus.ee](#) on õppevahendeid alla laadinud keskmisest enam Kesk-Eesti koolid (72%); vähem muukeelsed (22%), riigile kuuluvad (25%) ja Tallinna (35%) koolid.
- [Tellimuskeskusest](#) tellijaid on keskmisest enam Lääne-Virumaa (66%) ja vähem Tallinna (28%) koolide seas.

MAANTEEAMETI ÕPPEVAHENDITE MITTEKASUTAMISE PÕHJUSED (Slaid 29)

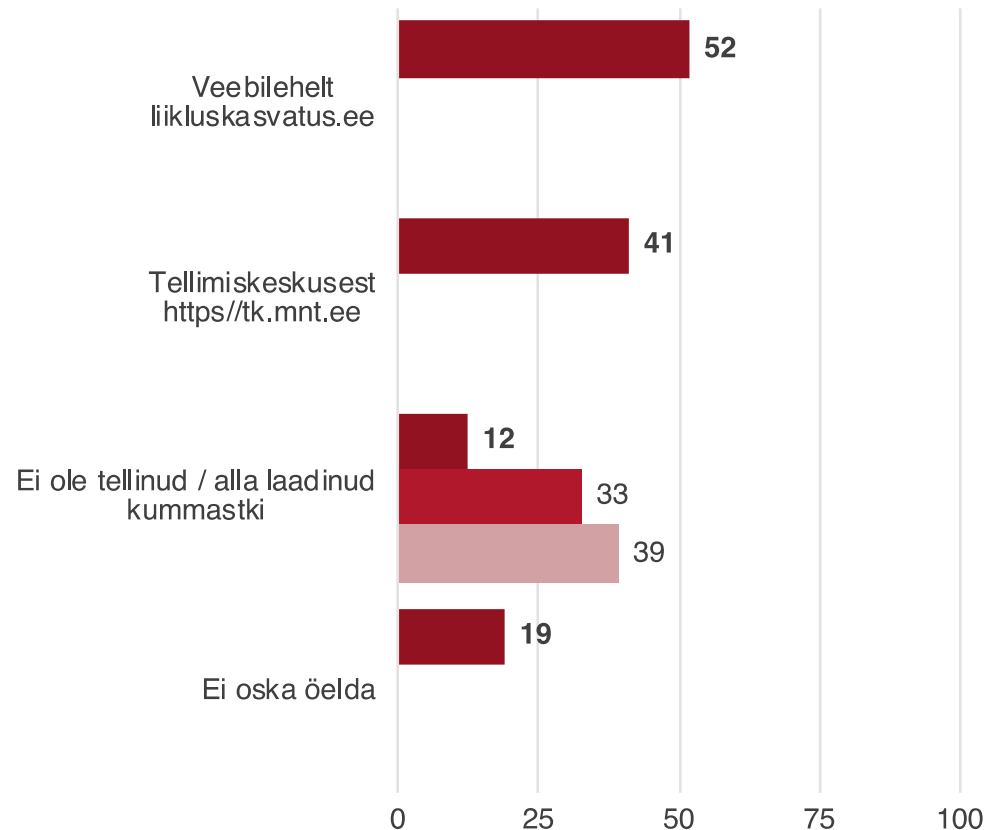
- Neilt, kes vastasid, et nad ei ole viimase kolme aasta jooksul tellinud või alla laadinud õppevahendeid ei veebilehelt liikluskasvatus.ee ega ka Maanteeameti tellimuskeskusest, uuriti mittetellimise põhjuseid. Vastata ei osanud neist kümnendik.
- Maanteeameti õppevahendeid viimase kolme aasta jooksul mittetellinud koolidest pooltel pole **tekkinud vastavat vajadust**, 5%-l on aga peamised Maanteeameti õppevahendid **juba olemas**. Pea viiendik **ei olnud vastavast võimalusest teadlik**. Muu vastusena nimetati järgnevat: *õppematerjali ja teavet on vahendanud piirkondlik noorsoopolitseinik; tulenevalt laste eripärast kõik pakutav ei sobi; kõik õpilased on raske või sügava puudega, seega ei ole tekkinud vajadust; autokool on liikluskasvatuse ja jalgratturi lubade tegemise raames materjale jaganud.*
- Võrreldes varasemate aastatega on mittetellimist põhjendatud seekord sagedamini vastava vajaduse puudumisega, oluliselt harvemini aga sellega, et peamised õppevahendid on olemas. Samas on need vastused üsna samasisulised ja kokku esindatud nii 2019. ja 2015. aastal pea samavõrd.

Õppevahendid

Maanteeameti õppevahendite kasutamine ja mittekasutamise põhjused

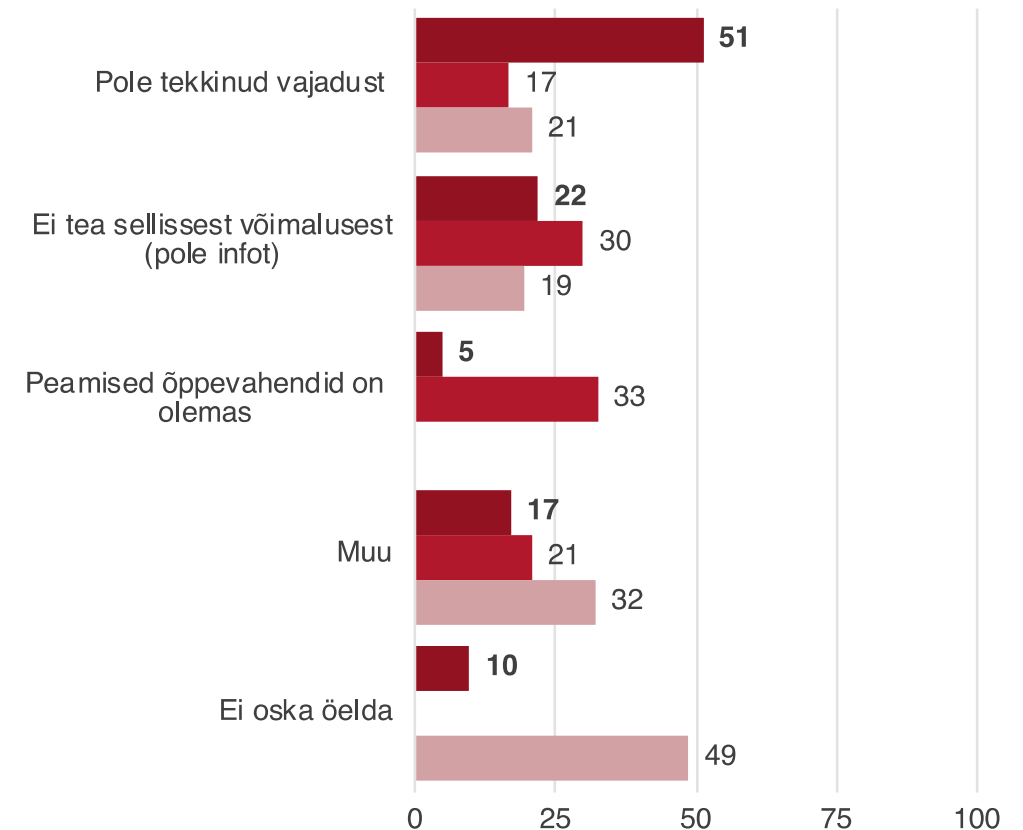
Maanteeameti õppevahendite kasutamine, %

■ 2019, n=335 ■ 2015, n=369 ■ 2012, n=367

Maanteeameti õppevahendite mitte-kasutamise põhjused, n=ei ole tellinud/alla laadinud kummastki, %

■ 2019, n=41 ■ 2015, n=120 ■ 2012, n=89

Õppevahendid

Kokkuvõte

ETTEPANEKUD JA IDEED ÕPPEVAHENDITE OSAS, MIDA MAANTEEAMET VÕIKS TÄIENDAVALT PAKKUDA (Slaid 31)

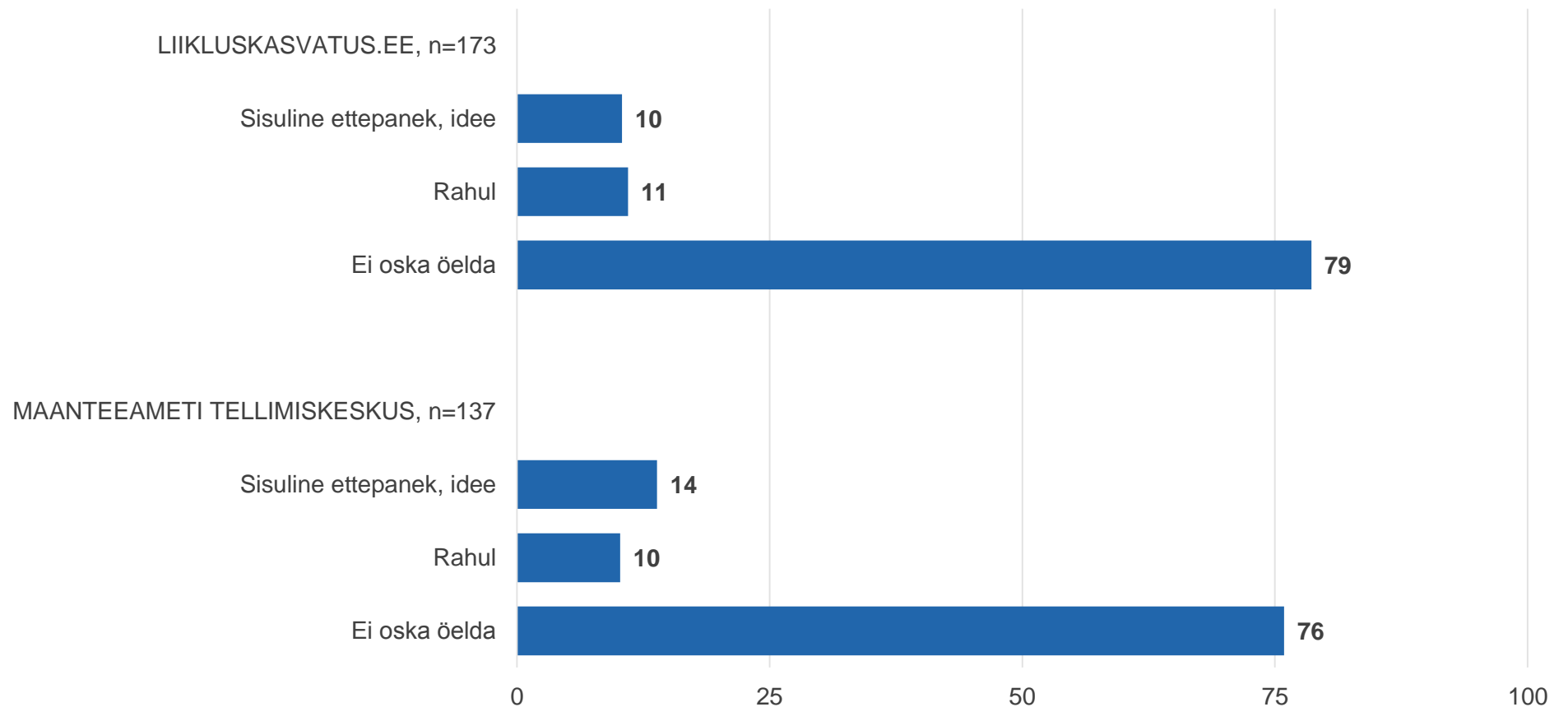
- Neid, kes olid tellinud või alla laadinud õppevahendeid veebilehelt liikluskasvatus.ee kui ka Maanteeameti tellimiskeskusest tk.mnt.ee, paluti vabas vormis esitada ettepanekuid ja ideid, mida Maanteeamet võiks täiendavalt pakkuda. Kummalgi juhul pidas kümnendik vajalikuks märkida, et nad on senise pakutavaga rahul (kõik vajalik on olemas, piisav ja hea). Sisulise vastuse andsid vastavalt vaid 10% ja 14%, mis on originaalkujul esitatud järgnevalt.
- **Ettepanekud ja ideed veebilehele liikluskasvatus.ee:** nii veebilehel võiks olla animatsioone ja videomaterjale rohkem (nt takistusest möödumised - erinevatest olukordadest; märk "Peatu ja anna teed" peatumiskohad erinevates situatsioonides (kui on stoppjoon, kui ei ole stoppjoont, kui on raudteeülesõidukoht jne); jalgrattasõidu simulatsioon ehk laps näeb ekraanil, kuidas ta sõites rattaga satub erinevatesse liiklussituatsioonidesse, peab need lahendama ja nägema, mis tema lahenduse puhul reaalses liikluses juhtuks; erinevaid veebipõhised mängu (nimetamiskordi 2), et lapsed saaks mänguliselt õppida; testid võiksid olla online kasutatavad ka eksami sooritamiseks; liiklusmatt Blu-blu robotitele; õppefilme (3), mida saaks sealt teemade kaupa lastele näidata; õppemänge (2) turvavöö ja nutiseadme kohta; õueõppe töölehti; töölehti erinevatele kooliastmetele; õppevahend ristmikul liiklemise õppimiseks, kus saab reaalselt liiklusmärke, autosid liigutada; igal aastal võiks enne õppeaasta algust teha loenguid liikluskasvatusest; rohkem õppematerjale vene keeles; interaktiivseid teste vene keeles jalgrattaringi lastele; venekeelne brošüür, mis aitaks jalgrattaga sõitmise tegelevat õpetajat; puudega lastele töölehti, värvimisi jne.
- **Ettepanekud ja ideed Maanteeameti tellimiskeskusele tk.mnt.ee:** ilmastikukindlaid liiklusmärke (4) – statiivi küljes, metallist, mida saab panna liiklusrajale, õues kasutada, valgusfoore (2) – reaalselt töötavaid, markeerimisvahendeid; mängu, mida saab ka 26 last korraga mängida koos isekontrollimise võimalusega, võiks koguda õpetajate enda tehtud mängu ja panna need ideedena üles ja neist huvipakkuvaimatest teha tellimiseks materjalid; võiks olla laua- või põrandamänge ristmikudega ja teisaldavate liiklusmärkidega, et saaks rühmaga erinevaid olukordi läbi mängida; uusi mängu aktuaalsetel teemadel, nt turvavöö ja nutiseadmete kohta, iseliikuvad autod jm; pakkuda veebis kasutatavaid interaktiivseid mängu; testid võiksid olla online kasutatavad ka eksami sooritamiseks; interaktiivseid teste ja harjutusi vene keeles reeglite kinnitamiseks, kordamiseks, nt õpikeskkonnas; tellitavaid loenguid erinevatele kooliastmetele; liiklussituatsioonide esitus (liiklusmärgid, liiklussituatsioonid jms), mida õpetaja saab tunnis kasutada; õpetajate teadlikkuse tõstmiseks raamatuid, artikleid, lisaks tunnikavasid uute teadmiste õpetamiseks õpilastele; uuendada-värskendada õppefilme 3.-4. klassidele; õppematerjalide koostamisel peaks arvestama laste vanusega; tööraamatus ja testides võiks olla rohkem õpetusi ja seletusi jalgrattateel liiklemise kohta; liiklusohutuslaseid plakateid (2) – lastepäraseid, turvavöö, ülekäiguraja, jalgratta tehno seisundi kohta jne; helkureid (2); probleeme on materjalide tarnimisega Narva, kuna tegemist on tasulise teenusega.

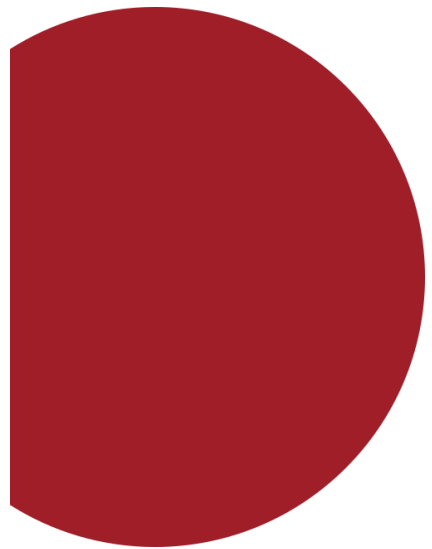
Õppevahendid

Ettepanekud ja ideed õppevahendite osas, mida maanteeamet võiks täiendavalt pakkuda

Ettepanekud ja ideed õppevahendite osas, mida Maanteeamet võiks täiendavalt pakkuda

n=kui on alla laadinud / tellinud, %

Jalgratturikoolitus

Jalgratturikoolitus

Kokkuvõte

JALGRATTURIKOOITUSE LÄBIVIIMINE (Slaid 34)

- Jalgratturikoolitust on läbi viinud kokku 84% koolidest: 68% koolidest korraldas koolituse ise ja 16% hankis teenuse mujalt.
- 2015. aastal oli jalgratturikoolitust korraldanud koolide osakaal sama, 2012. aastal aga oluliselt madalam - seda peamiselt nende koolide arvelt, kes vastavat koolitust ise läbi viisid (siis oli selliseid koole 15-16% vähem).
- Jalgratturikoolitust on korraldanud keskmisest sagedamini üle 500 õpilasega koolid, munitsipaalkoolid, maapiirkondade ja Lääne-Virumaa, Kesk- ja Lääne-Eesti koolid; vähem seevastu venekeelsed, era- ja riigikoolid, piirkonniti Tallinna koolid.
- Koolide seas, mis on koolituse **ise läbi viinud**, on enam 51-100 õpilasega, maapiirkondade ja Lääne-Virumaa, Kesk- ja Lõuna-Eesti koole; nende koolide seas, mis on teenuse **hankinud mujalt**, on aga enam üle 500 õpilasega ja Harjumaa koole.

KOHALIKU OMAVALITSUSE TOETUS JALGRATTURIKOOITUSE LÄBIVIIMISEL (Slaid 35)

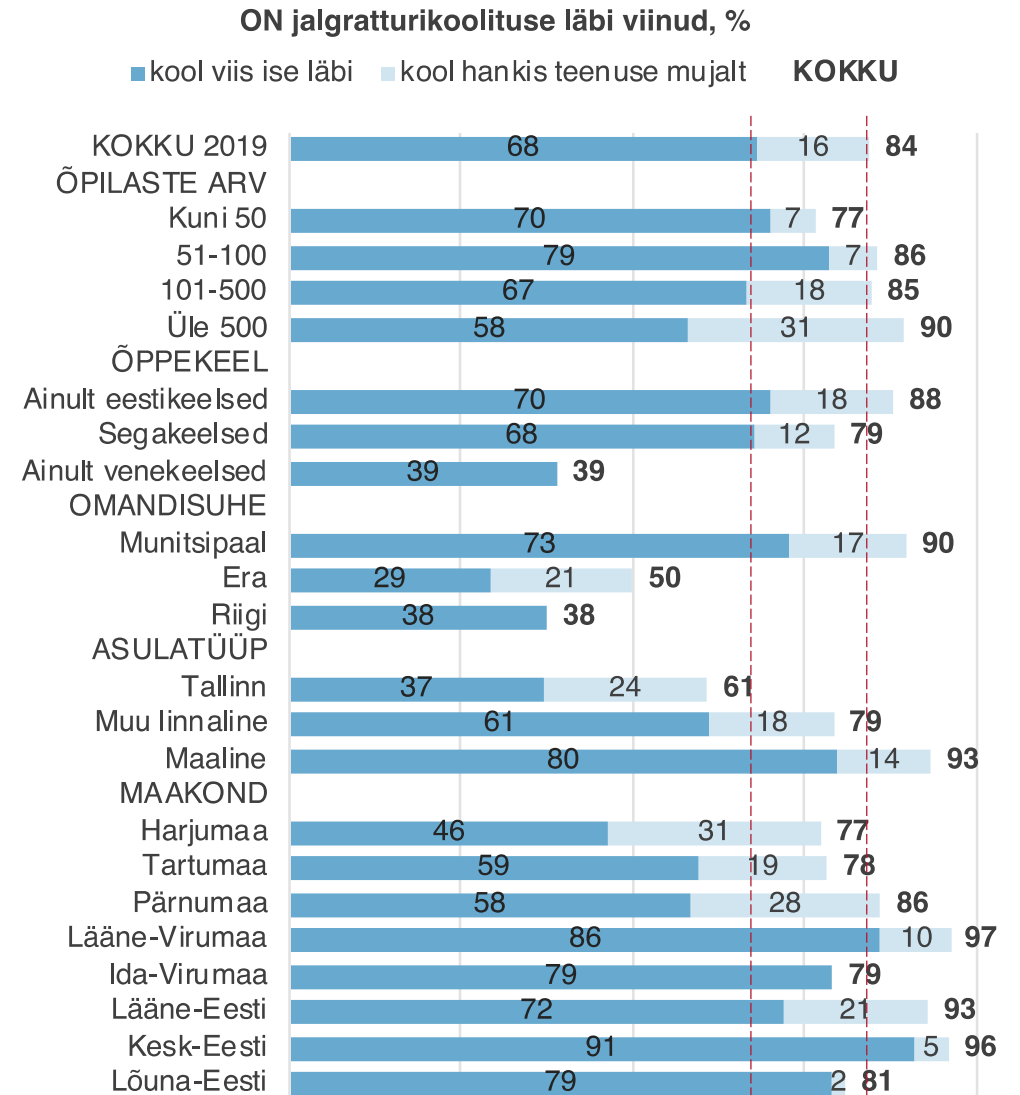
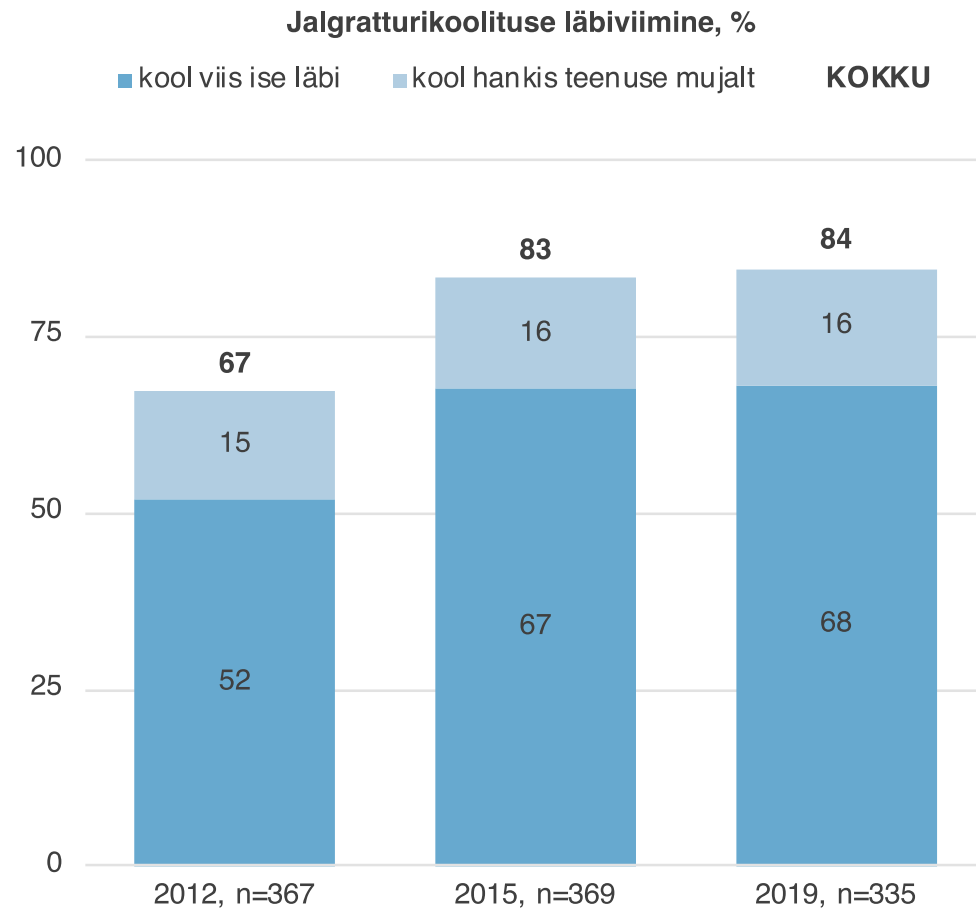
- 47% koolidest on saanud jalgratturikoolituse korraldamisel **toetust kohalikult omavalitsuselt**. Harvemini on kohaliku omavalitsuse toetust tunda saanud eraomandisse kuuluvad koolid (8%). Ülejäänud taustatunnuste osas erisusi ei ilmnenud.

TAKISTUSED KORRALDAMISEL (Slaid 35)

- Veidi enam kui pooltel koolidel ei ole jalgratturikoolituse korraldamisel **takistusi esinenud**. Probleme on esinenud sagedamini muukeelsetel ja Tartumaa koolidel (peamiselt varustuse ja õppeväljaku puudumise tõttu – vastavalt 50% ja 57%), kuid ka eraomandisse kuuluvatel koolidel (peamiselt rahaliste ressursside puudumise tõttu – 38%).
- **Muude** probleemidena toodi välja õpilaste huvipuudust ja õpilaste eripärasest tulenevaid takistusi (nt liikumispuue, lihtsustatud õpe vmt), oli ka erijuhtum: *jalgratturikoolituse läbisid kaks õpetajat, aga hiljem tuli välja, et neil peab olema ka B-kategooria juhiluba, seega tuleb nüüd uued inimesed välja koolitada.*

Jalgratturikoolitus

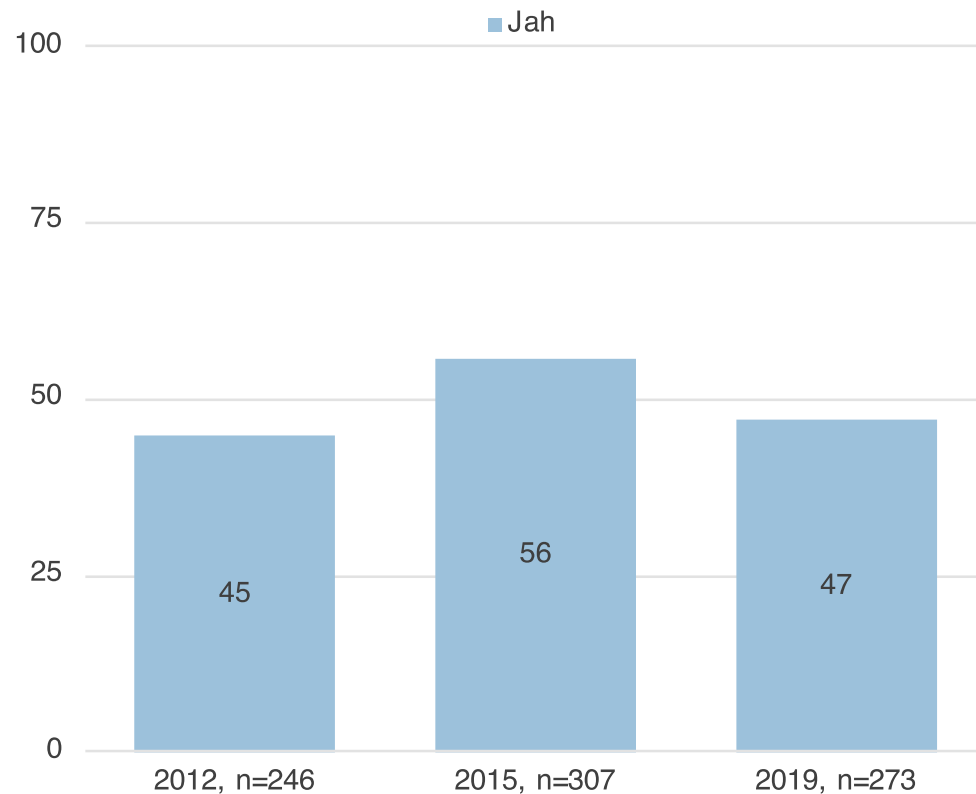
Jalgratturikoolituse läbiviimine

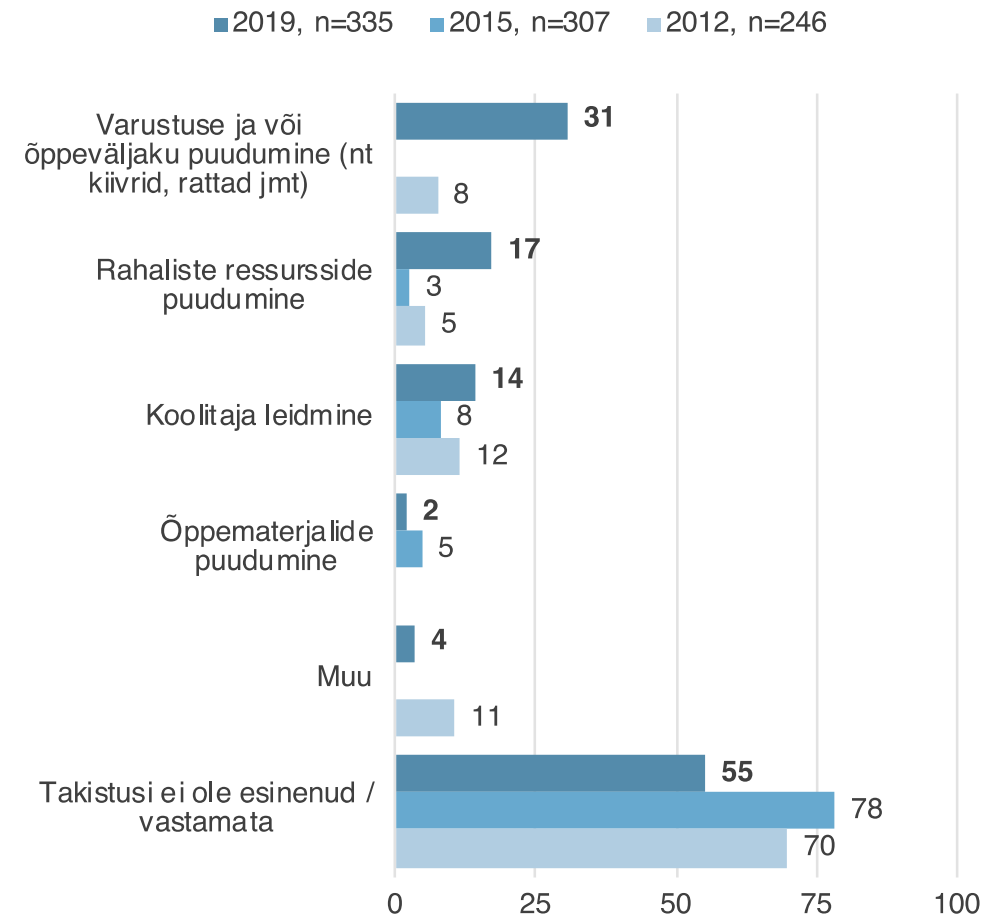
Jalgratturikoolitus

Kohaliku omavalitsuse toetus jalgratturikoolitusele ja takistused jalgratturikoolituse korraldamisel

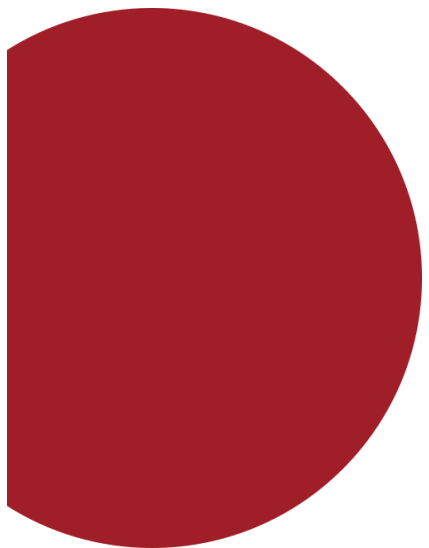
Kohalik omavalitsus ON toetanud jalgratturikoolituse läbiviimist,
n=jalgratturikoolitust on läbi viidud, %

Takistused jalgratturikoolituse korraldamisel, %

* 2015 ja 2012 avatud vastused

Liikluskasvatuse tulemuslikkus

Liikluskasvatuse tulemuslikkus

Kokkuvõte

KOOLI JA ÕPILASTE ENESEHINDAMISVAHENDITE JA MUUDE MEETMETE KASUTAMINE (Slaid 38)

- Viimase kolme õppeaasta jooksul on liikluskasvatuse tulemuslikkuse hindamisel koolidest **6%** kasutanud Haridus- ja teadusministeeriumi **kooli enesehindamisvahendit** ning **8%** õpilaste **enesehindamisvahendit**. Viimase kasutamises on tublimad muukeelsed koolid (neist on kasutanud seda kolmandik), samas kui kumbagi viisi ei ole kasutanud ükski Lääne-Eesti kool.
- 2015. aastal oli antud enesehindamisvahendite kasutamine oluliselt levinum, siis olid need leitavad teisel veebilehel.
- **Muid liikluskasvatuse tulemuslikkuse hindamisvahendeid kasutab 24%** koolidest, sarnane oli see näit ka 2015. aastal.
- **Muude** liikluskasvatuse tulemuslikkuse hindamisvahenditena kasutatakse eelkõige nii õpilaste kui ka lastevanematega suhtlemist ja õpilaste vaatlemist ning erinevate testide, viktoriinide ja võistluste korraldamist (kõiki tegevusi nimetas kolmandik muud hindamisvahendit kasutanud koolidest). Lisaks on selgepiiriliseimateks hindamisvahenditeks siinkohal ka õpilaste jalgratturi või autojuhi eksami sooritamine (vastavalt 39% ja 5%). Samas jätsid ka väga paljud koolid täpsustamata, milliseid muid hindamisvahendeid nad kasutavad.
- Võrreldes 2015. aastaga on kasutatavad meetmed üldjoontes samad, kuigi otsene võrdlus pole kohane (tollal avatud vastustena).

KOOLI JA ÕPILASTE ENESEHINDAMISVAHENDITE MITTEKASUTAMISE PÕHJUSED (Slaid 39)

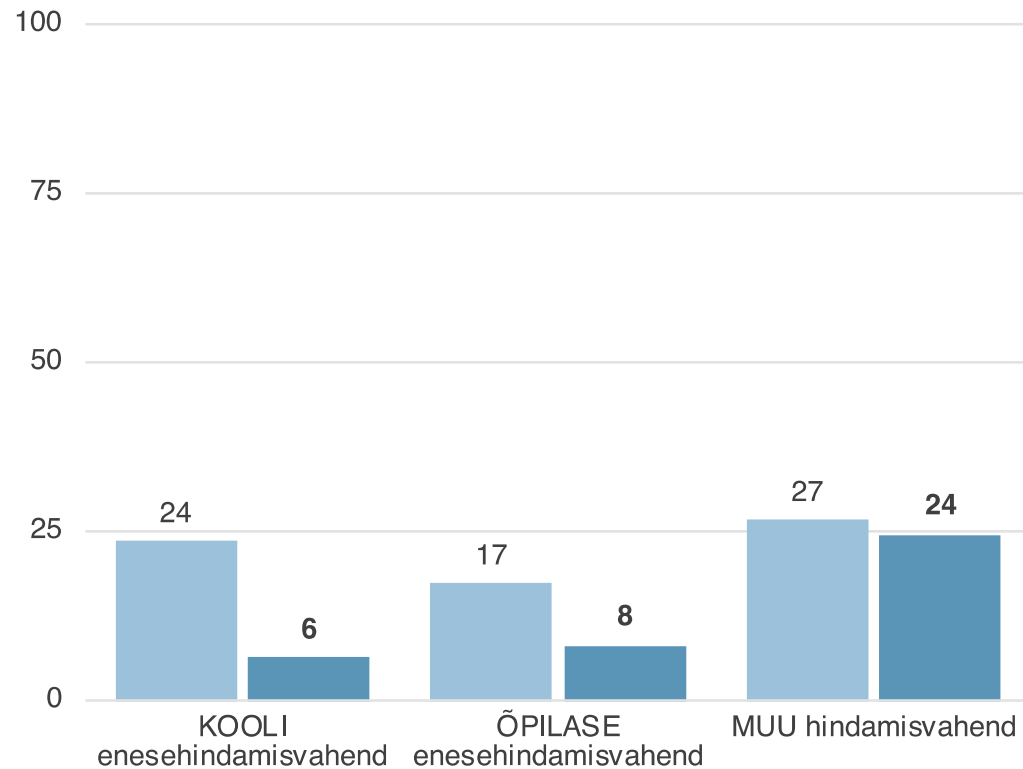
- Põhjendused nii kooli kui ka õpilase enesehindamisvahendite mittekasutamisele on samad ja ka esindatud valdavalt samal määral. Pea poolte enesehindamisvahendite mittekasutajate põhjendus oli, et nad **ei ole nendest teadlikud** (sagedamini Lääne-Virumaa koolid) ning kolmandik kasutas mõnda muud hindamisvahendit (vt eelmine lõik); kümnendik on hädas aja- või inimressursi puudusega ja sama paljud ei saa vastavat meetodit kasutada õpilaste eripära tõttu (sagedamini muukeelsed ja riigiomandusse kuuluvad koolid). Huvipuudust nimetas põhjendusena 3% mittekasutajatest.
- 2015. aastal olid põhjendused esindatud samades proportsioonides, kuigi otsene võrdlus pole kohane (tollal avatud vastustena).

Liikluskasvatuse tulemuslikkus

Liikluskasvatuse tulemuslikkuse hindamisvahendite kasutamine

Liikluskasvatuse tulemuslikkuse hindamisvahendite kasutamine, %

■ 2019, n=335
■ 2015, n=369

Muud liikluskasvatuse tulemuslikkuse hindamisvahendid, n=muu hindamisvahendi kasutajad, %

■ 2019, n=82 ■ 2015, n=98

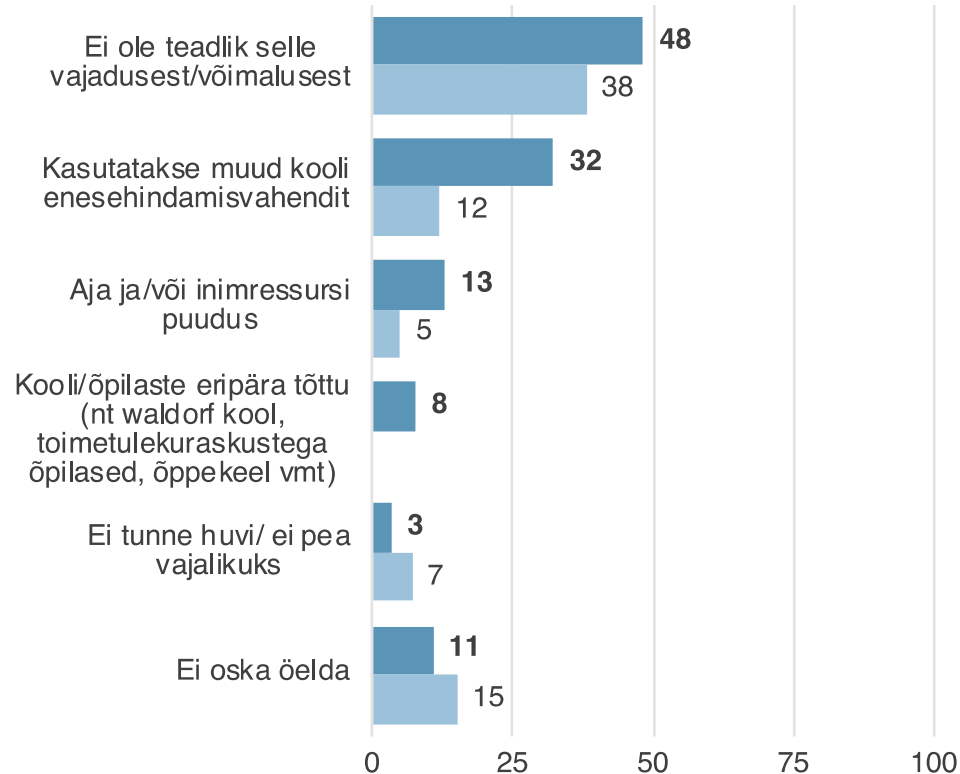
* 2015 avatud vastused

Liikluskasvatuse tulemuslikkus

Kooli ja õpilaste enesehindamisvahendite mittekasutamise põhjused

Kooli enesehindamisvahendite
mitte-kasutamise põhjused,
n=mitte-kasutajad, %

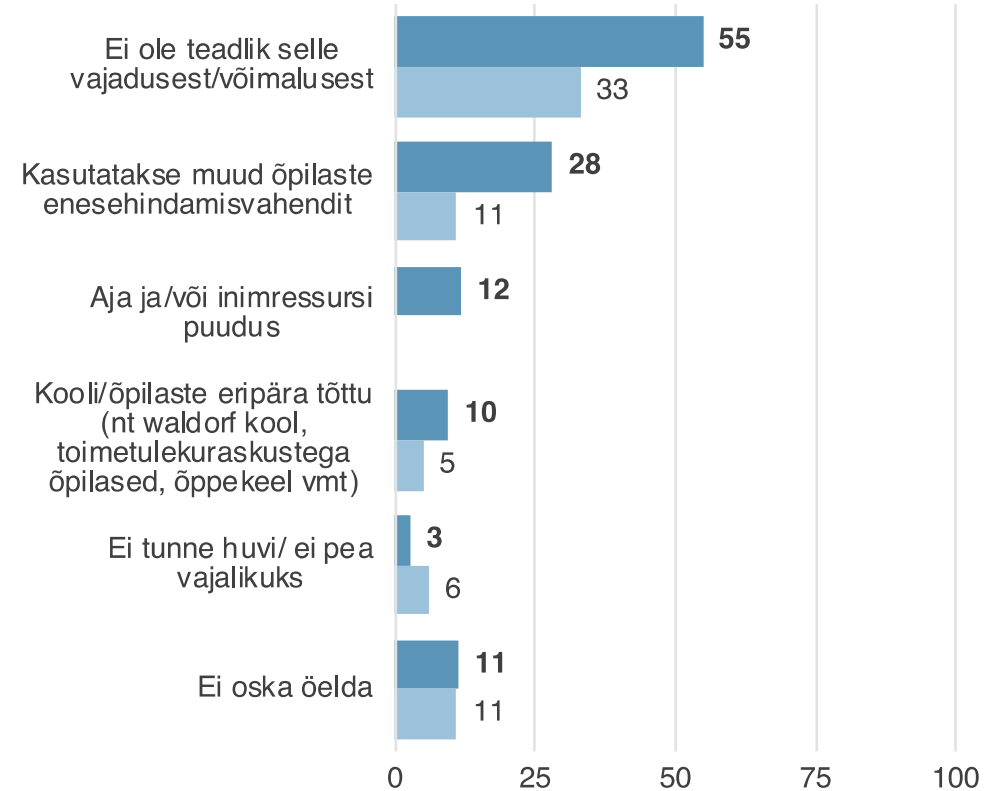
■ 2019, n=232 ■ 2015, n=87

* 2015 avatud vastused

Õpilaste enesehindamisvahendite
mitte-kasutamise põhjused,
n=mitte-kasutajad, %

■ 2019, n=221 ■ 2015, n=64

* 2015 avatud vastused

Liikluskasvatuse tulemuslikkus

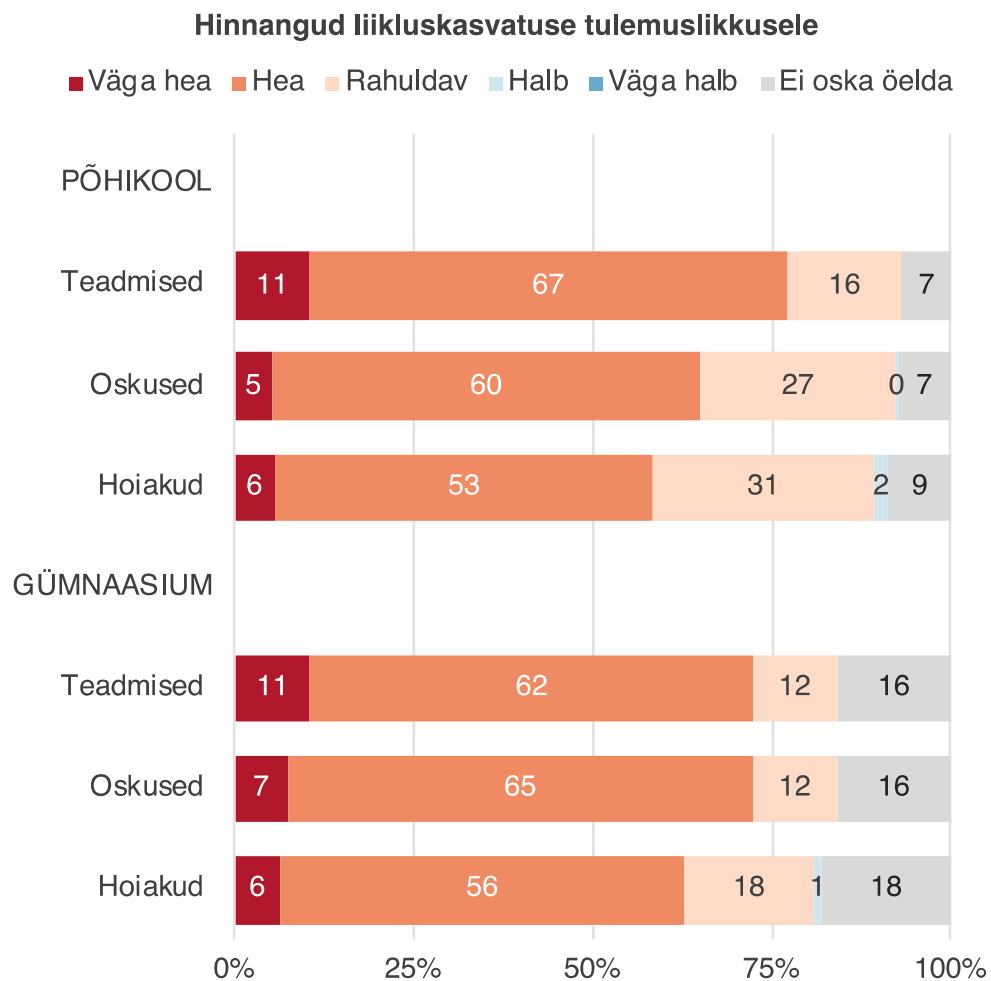
Kokkuvõte

HINNANGUD LIIKLUSKASVATUSE TULEMUSLIKKUSELE (Slaid 41)

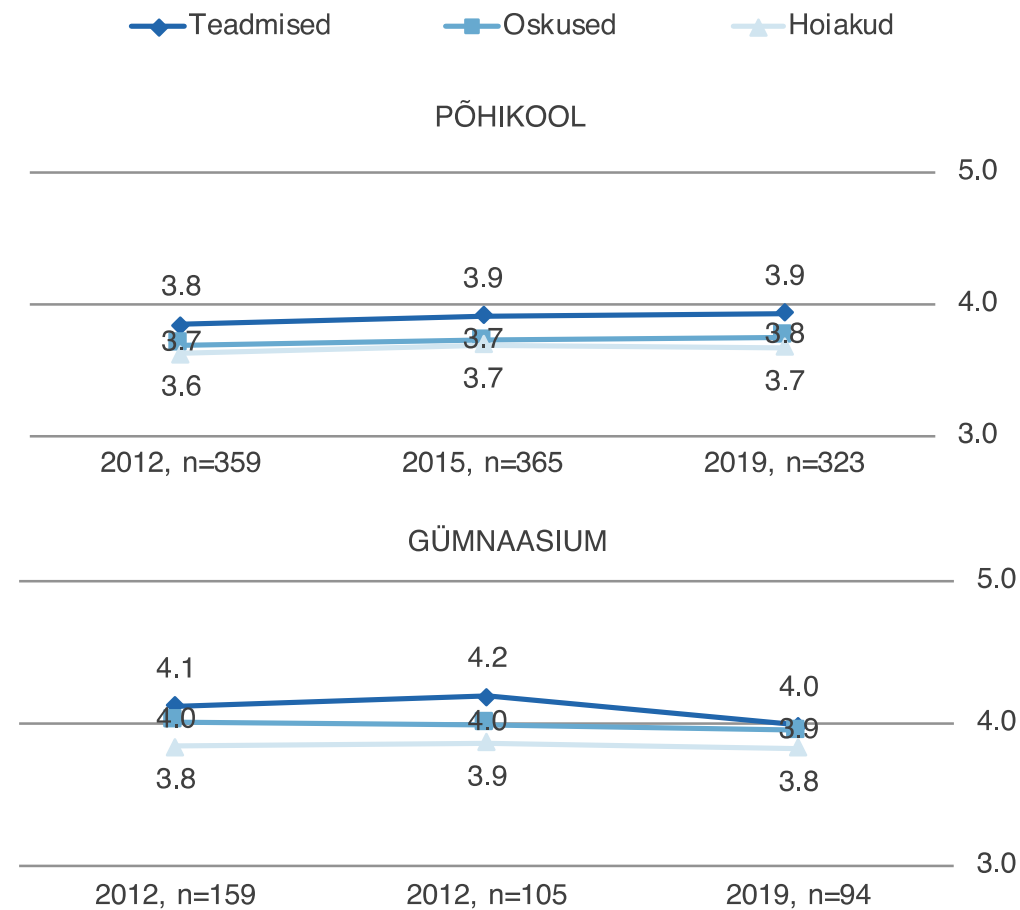
- Liikluskasvatuse tulemuslikkust viimasel kolmel õppeaastal paluti hinnata etteantud tegurite kaupa 5-sel skaalal, kus 1 oli halvim ja 5 parim hinnang. Eraldi hinnati põhikooli ja gümnaasiumi õpilaste taset (nende olemasolul). Esitatud on ka keskmised hinnangud.
- Mõlemal, nii põhikooli kui ka gümnaasiumi tasemel hinnati kõrgeimalt õpilaste liikluskasvatusalaseid **teadmisi, seejärel oskusi ja hoiakuid**. Negatiivseid hinnanguid peaaegu ei antudki, valdavaim (enam kui pooltel juhtudel) oli hinnang „hea“. Võrreldes põhikooliga oli gümnaasiumi tasemel enam neid koole, kes ei osanud hinnangut anda (tõenäoliselt tegu täiskasvanute gümnaasiumitega).
- Keskmised hinnangud liikluskasvatuse tulemuslikkusele jäid põhikooli puhul vahemikku 3,7-3,9 ja gümnaasiumi puhul vahemikku 3,8-4,0. Varasemaga võrreldes olulisi muutusi hinnangutes ei esine, veidi on langenud gümnaasiumi puhul hinnang õpilaste teadmistele.
- Hinnangud on nii põhikooli kui ka gümnaasiumi puhul keskmisest kõrgemad munitsipaal- ja Tallinna ning Lään-Eesti koolides. Ühtlasi on täheldatav, et mida suurema kooliga (õpilaste arvu poolest) on tegu, seda kõrgemad on hinnangud õpilaste liikluskasvatuse tulemuslikkusele. Eristub veel, et kui põhikooli puhul on hinnangud keskmisest kõrgemad eestikeelsetes koolides, siis gümnaasiumi puhul sega- ja muukeelsetes koolides.

Liikluskasvatuse tulemuslikkus

Hinnangud liikluskasvatuse tulemuslikkusele

Keskised hinnangud liikluskasvatuse tulemuslikkusele skaalal 1=väga halb ... 5= väga hea

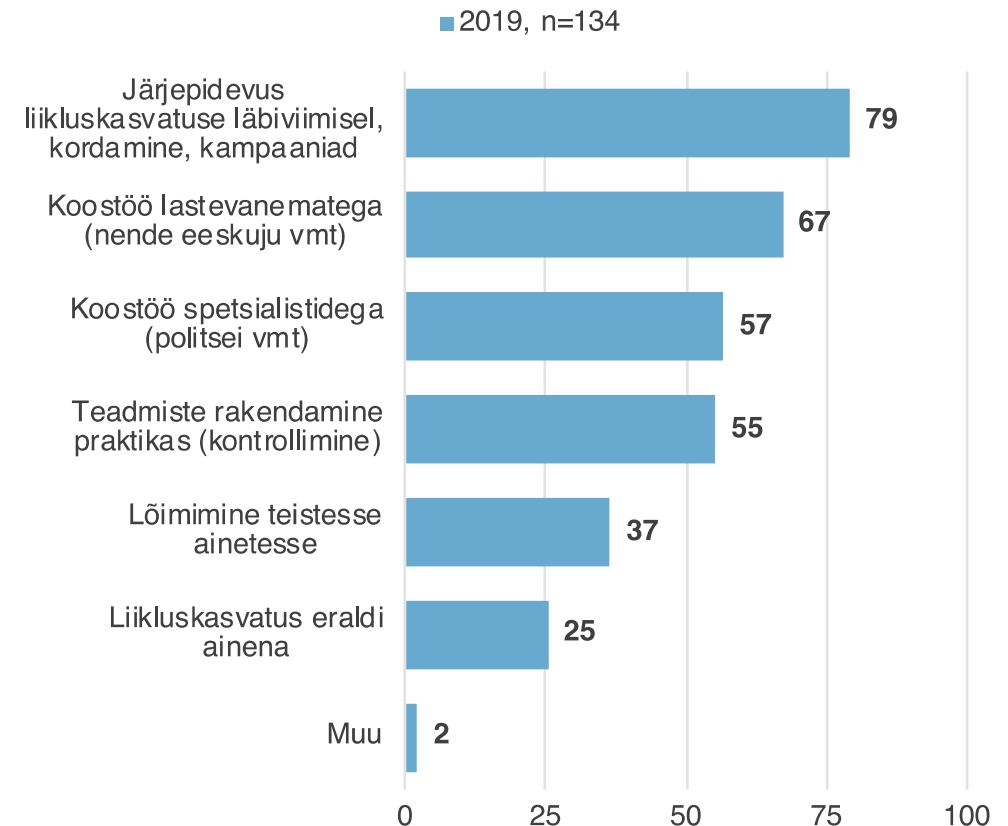

Liikluskasvatuse tulemuslikkus

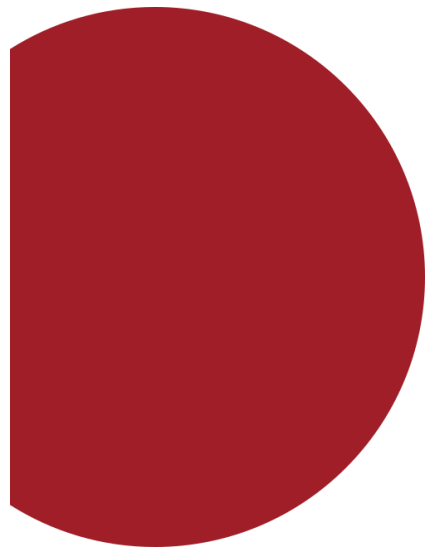
Ettepanekud põhikooli liikluskasvatuse tulemuslikkuse parandamiseks

- Kui põhikooli puhul anti mõnele liikluskasvatuse tulemuslikkuse tegurile hinnang 1-3, siis uuriti, mida tuleks põhikooli liikluskasvatuses muuta, et tulemused paraneksid.
- Eelkõige usutakse, et liikluskasvatuse tulemuslikkuse parandamisele põhikoolis aitaks kaasa **järjepidevus** (sagedamini eraomandisse kuuluvad koolid), 2/3 tõi välja vajaduse teha koostööd lastevanematega (sagedamini üle 500 õpilasega koolid) ja enam kui pooled vajadust teha koostööd ka spetsialistidega ning rakendada teadmisi ka praktikas.
- **Liikluskasvatust eraldi aina**na pooldaks neljandik sihtgrupist.
- **Muude** vastustena toodi välja: *liikluskasvatus ringitunnina mingi perioodi vältel kõigis kooliastmetes; kindlate teemade sisseviimine klassijuhataja töökavasse, mille käsitlemine toimub klassijuhataja tundides; eraldi liiklusõpetaja koolidesse tunde andma.*

Ettepanekud põhikooli liikluskasvatuse tulemuslikkuse parandamiseks,
n=on põhikooliastme liikluskasvatuse tulemuslikkust hinnanud
hindegaga 1-3, %

* 2015 ja 2012 avatud kodeerimata vastused

Liikluskasvatusalane koostöö

Liikluskasvatusalane koostöö

Kokkuvõte

OLEMASOLEVAD KOOSTÖÖPARTNERID LIIKLUSKASVATUSE LÄBIVIIMISEL (Slaid 45)

- Peamised koostööpartnerid liikluskasvatuse läbiviimisel on koolide jaoks endiselt **Politsei- ja Piirivalveamet** ning **Maanteeamet** (vastavalt 77% ja 76%). Ligikaudu neljandik koolidest saab abi ka **kohalikult omavalitsuselt**, viiendik autokoolidelt, ülejäänud institutsioonid on abiks juba oluliselt väiksemale osale koolidest.
- Liikluskasvatuse läbiviimisel on koostööpartneritena ära mainitud täpsemalt:
 - **MTÜ-dena**: Saarde Hariduselu SA, Saarde Priitahtlikud Pritsumehed; motoklubi „Kärnataja” Võistest, MTÜ Uus Uhtna, MTÜ Roela Noortemaja, MTÜ JG Vilistlaskogu, Laitse Rallypark, Õnelei Liikluskool, Rae Jalgrattakool, Kalevi jalgrattakool, MTÜ Vohnja Päikesekiir, MTÜ Pihtla Lapsed;
 - **Ettevõtetenä**: Saarde Kommunaal; Oskari Veod OÜ, kohalik puiduettevõte;
 - **Muude vastustena**: lapsevanemad, erakoolitaja, Gunnar Meinhardi liikluskoolitus.
- Võrreldes varasemate aastatega on oluliselt vähenenud panus liikluskasvatuse läbiviimisel koostööpartneritena nii kohalikul omavalitsusel, autokoolidel kui ka Haridus- ja teadusministeeriumil.
- Taustaandmete vaatlemisel selgus, et liikluskasvatus-alase koostööpartnerina on **Politsei- ja Piirivalveamet** keskmisest enam abiks olnud 51-100 õpilasega (87%) ja Lääne-Eesti (97%) koolidele; **Maanteeamet** üle 500 õpilasega (85%) ja Lääne-Virumaa (97%) koolidele; **autokoolid** gümnaasiumitele (43%) ja üle 500 õpilasega (37%) koolidele; **teised koolid samuti** gümnaasiumitele (23%).

Liikluskasvatusalane koostöö

Kokkuvõte

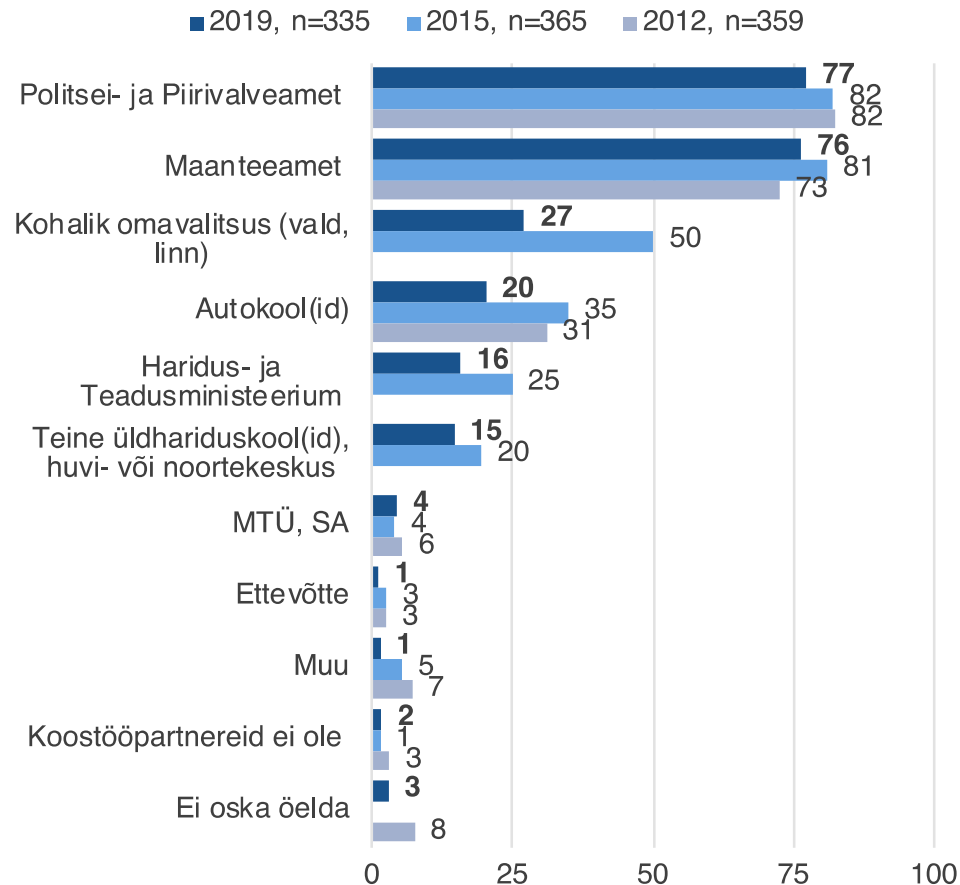
EELDATAVAD KOOSTÖÖPARTNERID LIIKLUSKASVATUSE LÄBIVIIMISEL (Slaid 46)

- Eeldatavate koostööpartneritena liikluskasvatuse läbiviimisel nähakse peamiselt samu institutsioone, kes seda ka reaalselt pakuvad – **Maanteeamet, kohalik omavalitsus** ning **Politsei- ja Piirivalveamet**; lisaks peavad sama paljud (pea kolmandik) sobilikeks koostööpartneriteks ka **lapsevanemaid**. Küll on erinevus selles, et kui pea kuuendik koolidest teeb liikluskasvatuse edendamisel koostööd **teiste koolidega**, siis tegelikkuses seda neilt ei eeldata (vaid 3%).
- Võrreldes 2015. aastaga on enam neid koole, kes plaanivad ise hakkama saada või ei oska öelda, keda koostööpartnerina näha sooviksid. Ühtlasi on vähenenud eeldus saada abi kõikidelt loetletud institutsioonidelt, sh eelkõige Politsei- ja Piirivalveametilt ning Haridus- ja teadusministeeriumilt.
- Suuremat liikluskasvatuse alast abi ootaksid senisest enam:
 - **Maanteeametilt** kui ka **Politsei- ja Piirivalveametilt** – sega- ja muukeelsed (32-56%) ja piirkonniti Tallinna (39-43%) koolid;
 - **kohalikult omavalitsuselt** – Tartumaa (46%) koolid;
 - **Lastevanematelt** – Lõuna-Eesti koolid (45%).
- Muude taustaandmete lõikes olulisi erinevusi ei ilmnenud.

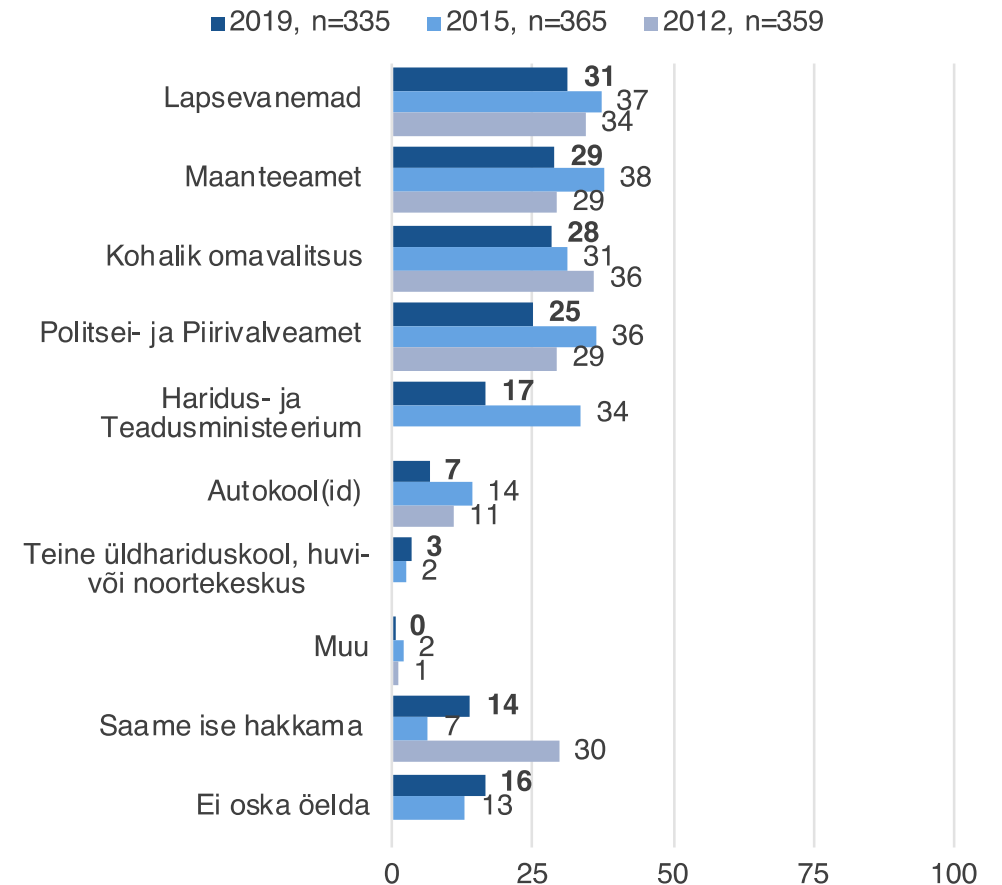
Liikluskasvatusalane koostöö

Koostööpartnerid liikluskasvatuse läbiviimisel – olemasolevad ja eeldatavad

Koostööpartnerid liikluskasvatuse läbiviimisel - olemasolevad, %

Koostööpartnerid liikluskasvatuse läbiviimisel - eeldatavad, %

Liikluskasvatusalane koostöö

Kokkuvõte

MAANTEEAMETI POOLT EDASTATAVA INFO PIISAVUS (Slaid 48)

- Enamus vastajaist pidas Maanteeameti poolt edastatavat infot piisavaks kõigis loetletud liikides: täiesti või pigem piisavaks pidas **õppematerjale 82%**, **kampaaniaid 74%**, **koolitusi 67%** ja **projekte 57%** koolidest.
- Võrreldes 2015. aastaga on iga valdkonna puhul selle info edastust piisavaks pidajate osakaal jäänud üsna samale tasemele (+1-6%).
- Kõiki hinnatavaid komponente peavad keskmisest sagedamini piisavaks Lääne-Virumaa koolid; **õppematerjale** ka 51-100 õpilasega koolid.

MAANTEEAMETILT OODATAVAD TEGEVUSED (Slaid 49)

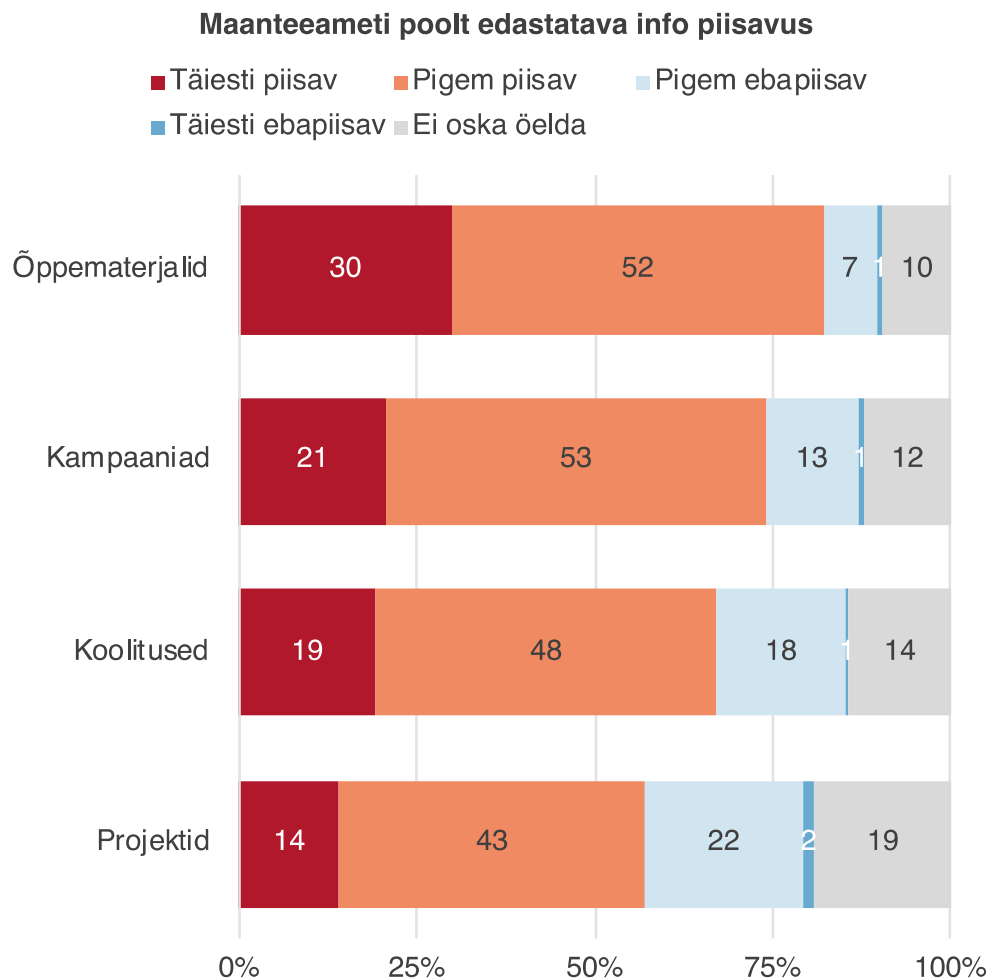
- Kümnendik koolidest ei tunne puudust liikluskasvatusalasest infost või toetavast tegevusest, mida Maanteeamet saaks neile pakkuda. Ülejäänute jaoks aga on kõige huvipakkumaks **koolitused lastele (55%)**. Pooled koolid on huvitatud ka lastevanematele suunatud koolitustest; ligikaudu 40% liiklusteema lõimimisest praktikasse kui ka erinevates projektides osalemisest, kolmandik - koolitustest õpetajatele. Õppematerjalidest on huvitatud neljandik ning kampaaniatest ja liiklusteema lõimimisest ainetundidesse vaid viiendik koolidest.
- **Koolitustest nii lastele kui ka õpetajatele, samuti õppematerjalidest** tunnevad sagedamini puudust muukeelsed (50-78%) koolid, **koolitustest õpetajatele** ka segakeelsed (62%) koolid ning huvi **lastevanemate koolituste ning erinevates projektides osalemise** vastu on keskmisest kõrgem Tartumaa (vastavalt 68% ja 57%) koolide seas.

RAHULOLU MAANTEEAMETIGA (Slaid 49)

- Valdavalt ollakse Maanteeameti kui liikluskasvatus-alase koostööpartneriga **pigem rahul (56%)**, lisaks on 27% selle tegevusega väga rahul. Vaid kümnendik ei osanud hinnangut anda. Pigem rahulolematuid koole oli 4%.
- Rahulolevamad on Maanteeametiga Lääne-Virumaa koolid, rahulolematumad aga muukeelsed koolid.
- Varasemaga võrreldes on rahulolevate koolide osakaal tõusnud - seda eelkõige nende arvelt, kes on Maanteeametiga väga rahul. Ka teadlikkus Maanteeametist on varasemast kõrgem.

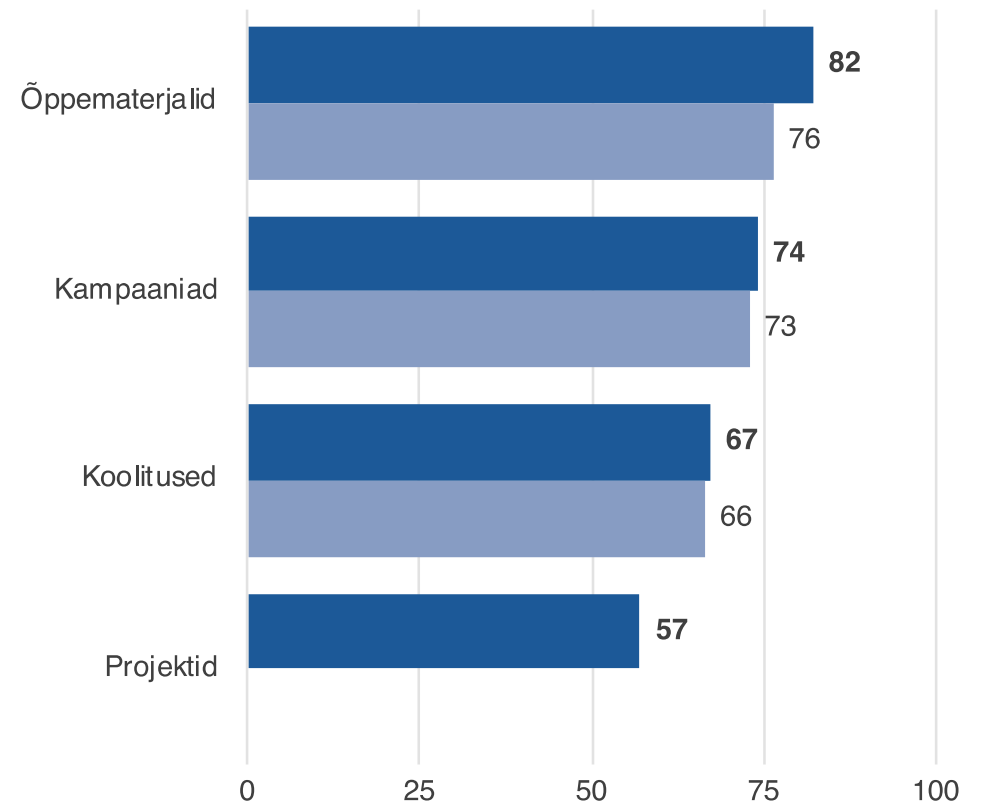
Liikluskasvatusalane koostöö

Maanteeameti poolt edastatava info piisavus

Maanteeameti poolt edastatava info piisavus (täiesti + pigem piisav), %

■ 2019=n=335 ■ 2012, n=367

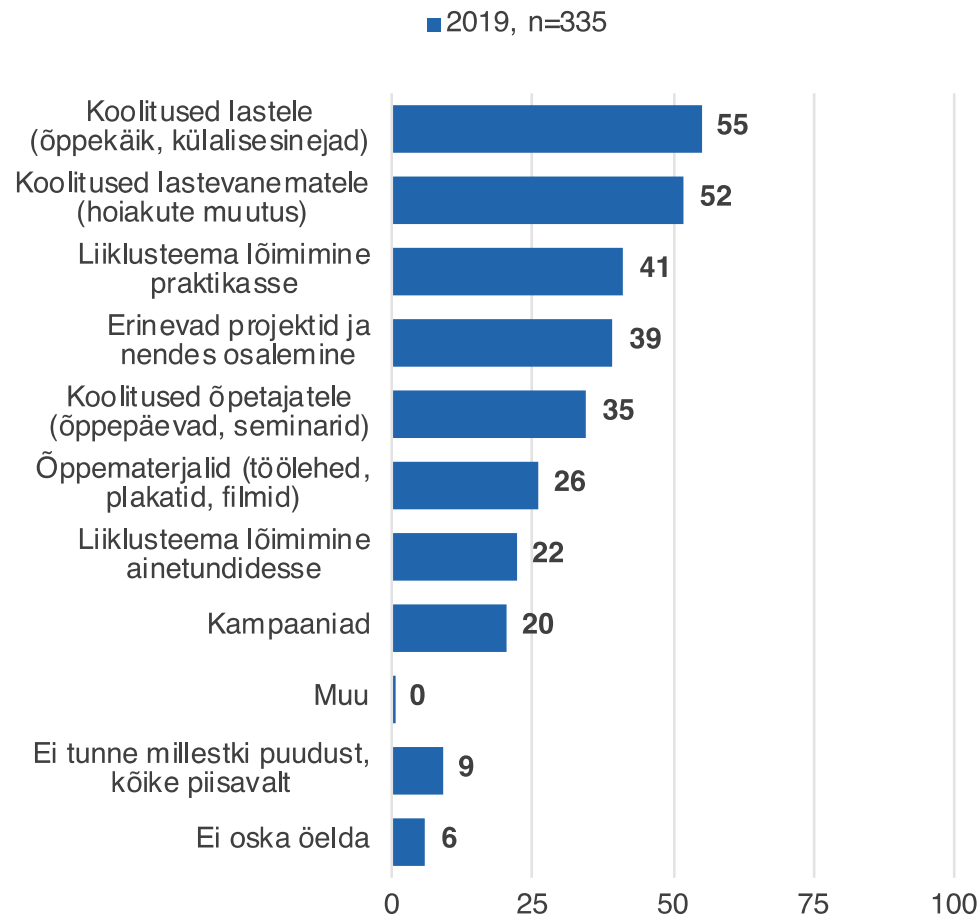

* 2015 „projektid“ küsimust polnud

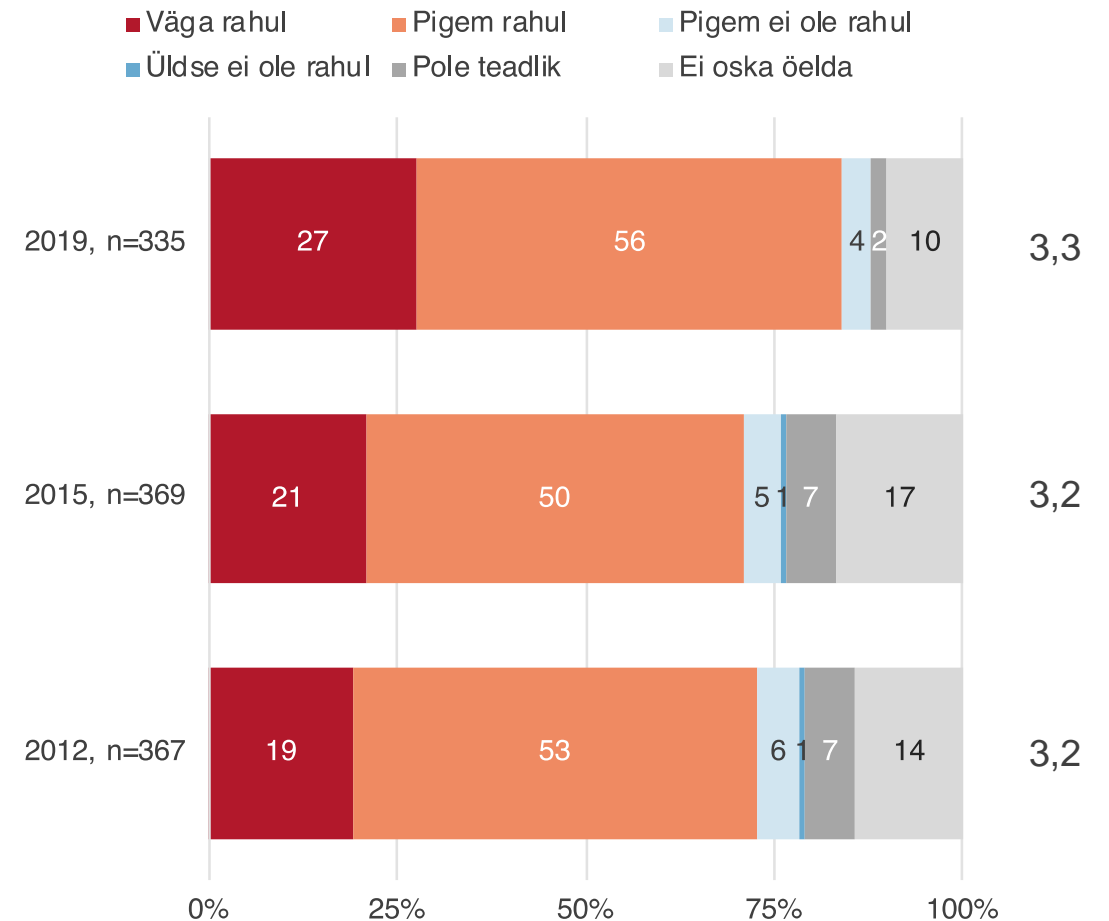
Liikluskasvatusalane koostöö

Maanteeametilt oodatavad tegevused ja rahulolu

Maanteeametilt oodatavad tegevused, %

Rahulolu Maanteeametiga

Liikluskasvatusalane koostöö

Kokkuvõte

ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED MAANTEEAMETILE (Slaid 53)

- Lõpetuseks anti vastajatele võimalus teha vabas vormis ettepanekuid või soovitusi Maanteeametile.
- Vastuse andis 19% koolidest ja eristus kolm põhilist vaatenurka:
 - 9% kasutasid võimalust **kiita Maanteeameti** senise koostöö eest või sooviti jõudu edaspidiseks;
 - 6% tegi **ettepaneku Maanteeametile tihedamaks koostööks (rohkem infot ja aktiivsemat kohalolu)**, mille peamised teemad on kätketud järgmistesse repliikidesse: *Maanteeamet võiks käia rohkem koolides (6): teha liiklusalaseid koolituspäevi, võistlusi, üritusi igale kooliastmele; projekte ka gümnaasiumiastmele (2), pakkuda välja oma koolitajaid, kes annaks sisukaid ja praktilisi loenguid õpilastele, teostaks praktilisi õppuseid ja erinevate väliõppe meetodeid, nt liikluspäevakuid; Maanteeameti poolset aktiivsemat tegutsemist (3) - võimaluste propageerimiseks (2), otsepakkumisi kampaaniateks (2), projektides osalemiseks (4); pakkuda rohkem infot (4); rohkem otsest pöördumist kooli poole (2), koostöövõimaluste tutvustamist; meeldetuletusi, ringkirju e-mailile, kampaaniate tutvustust; info liikumine pigem Maanteeametilt kooli; materjalid, mis on olulised liikluskasvatases, õige liikluskäitumise, hoiakute kujunemiseks võiksid olla Maanteeameti poolt koolidele saadetud, mitte ei pea õpetaja tohutu materjali hulgast valima (selle asemel saaks ta lapsi õpetada); Liiklusaabitsate jagamine ei peaks olema lihtsalt kooli toomine, vaid lapse koolitee esimene liiklustund; kiirem reageerimine palvele, sel aastal vähe infot Maanteeametilt;*
 - 4% andis **muu** vastuse: *toetada liikluslinnakute, liiklusväljaku rajamist koolide juurde (2), Tahkuranna kooli juures turvalisemat liikluskorraldust jalakäija jaoks, selgemaid ja jõulisemaid juhiseid autojuhtidele kiiruspiirangute kohta, elektroonilist kiirusemõõtjat; Lasnamäe Gümnaasiumi sissepääs on ohtlik (pole palvetele vastu tulnud); projekte, mille põhjal oleks võimalus saada finantse koolile; rohkem toetust erinevate ettevõtmiste läbiviimisel; õppematerjale lihtsustatud tekstiga, venekeelseid (2); rohkem erinevaid programme; konkreetseid õppepäevi koolidele (2) - pärastlõunaseid kohapeal; koolitusi õpetajatele (2); õpilastele (2) ja vanematele (2); helkurikoolitus peaks koolis olema igale põhikoolilapsele kohustuslik; toetust näiteks helkurikampaania korraldamisel.*

Liikluskasvatusalane koostöö

Kokkuvõte

ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED LIIKLUSHARIDUSE KORRALDUSEKS (Slaid 53)

- Lõpetuseks anti vastajatele võimalus lisada vabas vormis ettepanekuid või soovitusi üldisemalt liikluskasvatuse korraldusele.
- Vastuse andis 17% koolidest ja eristus kolm põhilist vaatenurka:
 - 4% tõi välja üldiste liikluskultuuri hoiakute kujundamist ja **lastevanemate koolituse vajalikkust** liikluskasvatuse alases töös, et nad toetaksid koolides tehtavat tööd;
 - 3% keskendus **ressursside** teemaikale: *igale koolile oma liiklusväljak, nooremad lapsed naudiksid seda väga ning igas maakonnakeskuses (KOV-is) üks avalik liiklusväljak nii vanematele kui koolilastele kasutamiseks; kohalik omavalitsus peaks rohkem koolile vastu tulema kooli poolt tehtavate ettepanekute realiseerimisel (nt Pärnu Mai kooli juures plinkivad ülekäigurajad); kooli ees võiks olla piirdeaed ja märk, et autod ei pargiks kõnniteel; omavalitsused peaksid looma (finantseerima) rohkem üldkasutatavaid liiklusplatse ja linnakuid; liikluslinnak iga algkooli juurde; populariseerida jalgratast kui tervislikku liiklusvahendit; vajaks katusega turvalist jalgrataste hoiukohta kooli juures; jalgrattad koolis ja vajalik remondivarustus oleks abiks; võiks olla võimalus taotleda projektiga rahastust rataste ostmise jaoks; koolil pole ühtegi ratast; koolil puudub ajaressurss ja motiveeritud spetsialistid, puudub rahastus spetsialisti palkamiseks.*
 - 10% **tegi konkreetsemaid ettepanekuid liikluskasvatuse õppekorralduseks**, mille peamiste teemadena selgus, et: liikluskasvatus võiks olla eraldi kohustuslik tund õppekavas, sest lõimituna teistesse tundidesse jääb ebaregulaarseks ja kaootiliseks. Juhul kui teemat lõimida aga ka teistesse ainetundidesse, siis peaksid olema selged väljatöötatud juhised, kuidas seda teha. Ühtlasi võiks liikluskasvatus juba õppematerjalides koheselt kajastatud olla. Lisaks toodi välja, et liikluskasvatuse läbiviimisel on oluline pakkuda koolidele rohkem tuge, teha aktiivselt koostööd spetsialistidega, pakkuda koolitusi erinevatele osapooltele (lahtised vastused Slaidil 52).

Liikluskasvatusalane koostöö

Ettepanekud ja soovitused liiklushariduse korralduseks (avatud vastused originaalkujul)

Liiklushariduse õppekava väljatöötamine; võiks ja peaks olema kõigis koolides kohustusliku õppeainena; liiklusõpetus võiks olla eraldi tund tunniplaanis; liiklushariduse tund panna kohustuslikuks tunniks 2. või 3. klassi; kui iga kooliastme osas oleks riiklikult ette nähtud liikluskasvatuse jaoks mingi arv tunde, siis võibolla toimiks asi paremini; soovime valmismaterjale juba lõimituna ainetundidesse, et õpetaja aega säästa ja pingeid vähendada, sest õpetaja peab pidevalt ise otsima materjale ainetundidesse lõimimiseks (ka teistes eluvaldkondades), õppematerjalid ei peaks olema õpetaja mure, tema on ainult vahendaja ja õpetaja - kui riik soovib kasvatada nn liikluskuulekaid inimesi, siis peaks juba rohujuuresandil ehk riiklike ainekavade koostajatega ja õpikute koostajatega koostööd tegema (Maanteeamet, PPA, HTM). säästke õpetajaid!; väga häid ja kokkuvõtlikke õppematerjale; konkreetseid teemasid õpikutes, õppekavades - siis ei saa nõ vahele jätta; liikluskasvatus eraldi peatükina inimese- ja ühiskonna tundides alates 1. klassist kuni põhikooli lõpuni. lõimituna teistesse ainetesse jääb materjali ja infot väheseks; võiks alati rohkem rakendada, kuna sellest võib sõltuda kellegi elu; liiklushariduse korraldamine koolides omandab üha suuremat tähtsust, silmas pidades nutivahendite kasutamist avalikus ruumis liikumisel (eriti laste ja noorte puhul), liiklustiheduse ja kiiruste tõusu jne, atraktiivseid ja harivaid õppematerjale kuluks ära; õppekavad on väga ülepaisutatud ning raske on leida lisaaega eluliste teemade käsitlemiseks; otsime võimalusi selle järjepidevamaks muutmisel, seda ka korraldaja mõttes, II ja III kooliastmetes võiks rohkem olla olemas; liiklusharidust saab koolis kindlasti parendada, oluline võtmeisik I - II kooliastmes ongi kindlasti ka klassiõpetaja, üsna oluline roll politseiga koostööl, sest koolijuht vajab üsna tihti politsei asjatundlikku sekkumist, abi ja nõu, liiklusega seotud õppepäevi võiksidki korralda kohalikud omavalitsused koos PPA ja Maanteeametiga, nt piirkonniti; suurt rõhku panna just põhikoolis toimuvale liikluskasvatusele; liiklushariduse teema on üks paljudest, mis tuleb õpetajal lõimida oma õppeaine tundidesse, sellest tulenevalt tekib ebaregulaarsus, I kooliastmes toob teema sisse inimeseõpetus - see kindlasti toetab eesmärgipärast tegevust, lisaks kui meil tasus jalgratturi koolituse eest lapsevanem, siis oli õpilaste osalus umbes veerand, aga koostöös vilistlaskoguga oleme saavutanud selle, et kõik 3. klasside õpilased läbivad jalgratturi koolituse, aga see võimalus peaks olema riigi poolt tagatud, sama võiks kehtida järgmistes kooliastmetes - kas kampaaniate, projektide vms läbi on süsteemselt käsitletud liiklushariduse teemasid; liiklusharidus väga vajalik ja koolidele pakkuda rohkem tuge selle läbiviimisel, just läbiviijate näol; parem kui kooli tuleksid liiklusametnikud (vormis), kes valdavad seda teemat paremini; rohkem võiks koolides olla erialaspetsialistide loenguid; sisukaid ja praktilisi loenguid õpilastele; liikluskultuuri loengud (9. klassile jne); Maanteeamet ja PPA peaks koolidega aktiivsemad olema; info jagamine koolidele, nt maakonna infopäevad õppeaasta alguses, kampaaniate alguses infopäevad; arvestada liiklushariduse korraldamisel erinevaid koolide sihtgrupe – on vajalik teadvustada, kuidas liigelda eri piirkondades - linnapered maapiirkondades ja vastupidi; koolidele tasuta koolitusi, võib-olla on juba kuskil mingi ideede kogumik sellest, mida koolid on liikluskasvatuse osas teinud, kui seda pole, siis oleks tore õppida teiste koolide kogemustest; lastele võiks olla infopäevi ja -nädalaid; gümnaasiuminoortele on mõjunud, kui lisaks loengupidajatele on kohale tulnud ka ratastoolis toodud kannatanu - see on kurb, aga väga mõjuv vahend; Põhja-Tallinnas võiks toimuksid ka liiklusharidusalased infopäevad jne; vabariiklikud seminarid, liiklusalane õppekäik mõnesse euroopa kooli, Tartus ja Tallinnas praktilise + teoreetilise õppe päev; õpetajate koolitused, kuidas lõimida liikluskasvatuse teemat ainetundidesse; rohkem koolitusi õpetajatele; mina koolina peaksin ise olema aktiivsem, otsima abi ja nõu, eraldi tunde vast ikka vaja ei ole, autokoolides peaks rohkem sellega tegelema.

Liikluskasvatusalane koostöö

Ettepanekud ja soovitused

Ettepanekud ja soovitused, %

■ 2019, n=335

